Эхэ найхан нютагаа эб хамгаалы мандуулгаа!

БУРЯАД УНЭН

1921 оной декабриин 21-hээ гарана

Бүгэдэ арадай газетэ

1995 ДЕКАБРИИН 1
Үбэлэй эхин улаагшан гахай
Марын 10 ПЯТНИЦА
гарагай 6
№228 (19321)
Газетын сэн хэгээгтэ.

Буряад Республикын Арадай Хуралай Тогтоол

БУРЯАД РЕСПУБЛИКА ДОТОРХИ ПРОФЕССИОНАЛЬНА СОЮЗУУД ТУХАЙ" БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИИН ПРОЕКТ ТУХАЙ

Буряад Республикын Арадай Хурал **иигэжэ тогтооно:**

"Буряад Республика доторхи профессиональна союзууд тухай" Буряад Республикын Хуулиин проектые түрүүшын уншлгаар абаха.

Урадхалнууд болон ажаглалтануудые оруулхынь тула гаргаhан Хуулиин проектые Буряад Республикын Президентдэ, Буряад Республикын Арадай Хуралай депутатуудтэ, Буряад Республикын Правительствада, Буряад Республикын Конституционно Сүүдтэ, Буряад Республикын Дээдэн Сүүдтэ, Буряад Республикын Дээдын Арбитражна Сүүдтэ, Буряад Республикын Юстициин министерствэдэ, Буряад Республикын профсоюзуудай советтэ эльгээхэ.

Хуулиин тус проектые "Бурятия", "Буряад үнэн" сонинуудтэ толилхо.

Урадхалнууд болон ажаглалтануудаа Буряад Республикын Арадай Хуралай Уласхоорондын болон нютагууд хоорондохи холбоонуудай, үндэhэ яhатанай асуудалнуудай, ниитын эмхинүүдэй болон шажан мүргэлэй нэгэдэлнүүдэй хэрэгүүдэй талаар комитедтэ 1995 оной декабриин 20 болотор оруулха.

Ороhон дурадхалнууд болон ажаглалтануудые харааданга, тус Хуулиин проектые нарижуулан hайжаруулаад, Арадай Хуралай эмхэтэ сесси дээрэ хоёрдохи уншалгаар абажа үзэхоор зууршалхыень Буряад Республикын Арадай Хуралай Уласхоорондын болон нютагууд хоорондохи холбоонуудай, үндэhэ яhатанай асуудалнуудай, ниитын эмхинүүдэй болон шажан мүргэлэй нэгэдэлнүүдэй хэрэгүүдэй талаар комитедтэ даалгаха.

Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ
М. И. СЕМЕНОВ.

Улаан-Удэ хото,
1995 оной ноябриин 22.

Хуулиин проект мүнөөдэрэй дугаарай 4-5-дахи нүүдэтэ толилогдобо.

ИНДИИН ГЕНЕРАЛЬНА КОНСУЛ ЕРЭБЭ

Индиhээ Владивосток хотодо байдаг генеральна консул Сурендр Кумар Пол танилсаха зорилготойгоор Буряад Республикада ерэбэ. Энэдхэг дипломат манай республикын эдийн экономическа холбоотой болон уласхоорондын асуудалнуудаа министр В.А.Иванолтой уулзажа хөөрэлдэхэдөө, Буряадаа наймаанай экономическа харилсаанай, мөн Индиин компаниинуудай нэгэнтэй холбоо барисаагаа hайжаруулха талаар асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ. Арадай Хуралай уласхоорондын ба нютагууд хоорондохи холбоонуудай, ниитэнэй асуудалнуудай, ниитын эмхинүүдэй болон шажан мүргэлэй нэгэдэлнүүдэй хэрэгүүдэй талаар комитедэй дарга Д. Ч. Боростоевтой хөөрэлдэhэн байна.

Индиин генеральна консул Россин Буддын шажанайе мүргэлдэг, хамба лама Дамба Аюшеевтэй уулзаба.

Энэ жэлэй хабар консул манайда дахинаа морилжо, Индиин болон Буряад оронуудай хоорондо харилсаа холбогдолгыень тодорхой программа баталан абаха зорилготой.

Буряад Республикын Президентын ба Правительствын хэблэлэй албан.

Баунтын аймагай 70 жэл

ХУБШЭТЭ НЮТАГАЙ hАЙНДЭР

Баунтын аймагай байгуулагдаhаар 70 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баяр ёнолол Багдарин hуурында боложо өнгэрэбэ. Сагаан хадын хормойдохи энэ hуурында тайгата, хубшэтэ хизаарай орошод, ангуушад, геологууд, алташад, малшад олоороо суглараа. Нютаг зонтой уулзажа, ажабайдал, ажал хэрэгүүд тухайнь хөөрэлдэхээ Буряад Республикын Президент-Правительствын толгойлогшо А. В. Потапов тус аймагта ерэhэн байна.

Хойто хизаарай байдал тухай хөөрэлдөөн аймагай захиргаанда болобо. Байдал удаhөө удэртэ хүндэрнэ. Түбhөө холо, ой хубшэ соогуур бэе бэеhээ тацархай оршоhон ушарhаа, шэмэрүүн хүйтэн улаарлhаа уламжалан, аймагые экономическа болон социальна талаhаа дэмжээгүйдэ аргагүй юм.

Эндэ болоhон хүндэлмэриин зүблөөнэй үедэ Правительствын толгойлогшо аймагай хүтэлбэрилэгшадтэй, мэргэжэлтэдтэй хөөрэлдэжэ, шэнгэн түлишэ, барилгын материалнуудые, эдеэ хоол, ажамидаралда хэрэгтэй бүсадшье зүйлнуудые үбэлэй үедэ яажа асархаб гэhэн асуудалда анхарба. Декабрьhаа март болотор эдэ бүгэдые зөөхэдэ, аяар 50 миллиард түхэриг хэрэгтэй болохо юм.

Гэхэ зуура аймаг дотор алта малтан абалгын хамжээн дорошолhоор. Геологошэнжэлгын хүдэлмэри тон багаар хэгдэнэ. Багдаринай экспедиции хаагдаха түймдаа хүреө. Алташадай артельнүүд тон ядуу байдалда оршоно.

Алташад геологууд hалбариие барха болохо хэмжээнүүдые дурадхаба. Жэшэлбэл, алта худалдаха программа зохёон табигдаха зэргэтэй. Республикын Правительство эндэ гүхэлэ үүргэ дүүргэхэ ёhотой. Алта малгалгын промышленностьhаа ороhон олныг хубие Геологиин болон газарай гүн дундахи баялигуудые ашаглаха комитедтэ бэшэ, харин аймагай hанда оруулха гэжэ хэлсэгдэн Алташадай артельнүүдые эльгэ хүсөөр, эдеэ хоолоор хангахада, хүнгэрэлтэтэй урьhаламжа хэрэгтэй.

Эдэ бүгэдэн тухай, Багдаринай дунда hургуулиие, Витимдэхь хуургэ барилгын, мөн авиазөөлгын асуудалнууд Правительствын болон Президентын захиргаанай хиналта доро абтаба.

Алта малтан абалгын асуудалнуудые Буряад Республикын Правительствын заседани дээрэ хаража үзэхые республикын Президент дурадхаа. Энэ hалбариие унагаангүй, дам саашадань хүргөөхэ тухай документнүүдые бэлдэхэ, харин инвестициудые хабаадуулха, алтаар андалмжаар урьhаламжэ абаха тухай асуудалые тогтоо.

Худөө ажахын байдалда тогтоходоо, аймагайхид эдбараанай талаар абаhан урьhаламжаяа hөөргэнь бусааха хэрэгтэй гэбэ. Энэ урьhаламжа бусаагдаха гэжэ баунтынхид найдуулаа. Эвенкнүүдэй дунда гэр бүлын-угай нэгэдэлнүүдые байгуулха тушаа асуудалда тогтоходоо, А. В. Потапов орошодой заншалта ажабайдал hөргөөхэдэ үгтэhэн урьhаламжын заажа гаргаталагдаhые хаража үзэхые дурадхаа.

Буряад Республикын барилга болон архитектурын министр С. М. Антонов, элүүрые хамгаалгын министр Б. Г. Бэльжиров, гүрэнэй "Бурятавтодор" предприятиин начальник И. С. Гричишин, Россин Госгортехнадзорой Буряадай округой начальник С. В. Хышиктуев гэгшэд өөhэд өөhэдынгөө hанамжануудые хэлэбэ.

* * *

Удэшэлэн Багдарин hууринай соёлой байшанда заярай сутлаан болобо. Аймагай захиргаанай гулваа В. В. Хингелов нютагайнгаа ажабайдал тухай хөөрөө.

Удаань Буряад Республикын Президент А. В. Потапов эндэ ажаhуугшадта амаршалгын үгэтэйгөөр хандаба. Айлшад хойто хизаарай түлөөлэгшэдые амаршалаад, үнэтэ бэлэгүүдые барюулаа. hүүлээрнь hайндэрэй концерт шаадан дэлгэгдэ.

А. Сотников.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: хойто хизаарайхид республикын Президентые хүндэмүүшэ хүлгүнаар угтаба; аймагай захиргаанай гулваа В. В. Хингелов түрүү ажалшанда бэлэг барюулжа байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ОЛЗЫН ХАРГЫ НЭЭГДЭХЭНЬ ХА

(Нэршүүтэй талын нэмжээ дайдаар аяншалгаһаа)

БҮГЭДЭ БУРЯАДАЙ үндэһэн соёлой бүлгэмэй Агын таһагай үүсхэлээр автономито округой бүлэг урлан зохёохы ажалшад Чернышевскэ районой "Комсомолец" племзавод айлшалаад бусаба. Тиишэ ошогшодой тоодо "Амар сайн" ансамблиин артистнууд, соёлой гуламтануудай хүдэлмэрилэгшэд, журналистнууд ябалсаба.

Энэ нютагта буряад угсаатанай олон айлнууд аймагаараа ажаһуудаг юм. Тэдэнэр юрэнхыдөө хонин ажалда хэр утһаа хүдэлжэ, суу солотой болонхой. Тэдэнэй дунда габьяата хонишон, Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Сэбжэд Юндунова гэжэ байһан. Мүнөө урдын түрүү малшадай үри һадаһад ажахын гол түлэб хүдэлмэрилэгшэд болонхой, энэ хатуу хажар сагые гаталхын тула оролдожо байна.

Үндэһэн соёлойнгоо, ёһо заншалайнгаа булашанууд һаа холодоһоншье һаа, буряадайнгаа хэлэ бэшэгтэ, ёһо гуримда дүрэлжөөтэй зандаа. Угаа уһанда хаяжа болохогүй гэһэн эхэ эсэгынгээ захяае хадагалжа ябаха эрмэлзэлтэй гэшэ ха. Тиингүй яаха һэм даа. Агын нютаг нугануудһаа үсөөн бэшэ залуу басагад тиишэ хадамда харида гаража түбхинэһэн, юрэ нютагжахаашье тэрэ худар ошожо, холилдожо холболдожо байдаг зон үсөөн бэшэ. Тиибэшье агынхидай зорюута айлшалһанда яһала урмашанги, харуулһан наада энэдыень халуунаар хүлеэгээ, хүдөө газаагуураа ябуулжа, байра байдалаараа танилсуулаа.

Һүүлэй хэдэн жэлэй хугасаа соо хүдөө ажахые хүлгөөн һандарааха гэһэн дээдын засагай политика эндэхи урдань бүхы Росси дотор суутай байһан, нарин ноодоото хони үсхэбэрилгын гол гуламта болоһон тус ажахые нилээд хохидуулаа. Угайдхадаа нёдондоной гал улаан ган, хоол хошогүй үбэлжэлгэ племзаводые нилээн гарзатуулаа. Хонидынь үсөөржэ, 20 гаран мянганһаа оройдоол 7 мянган толгой хүрэтэрөө хороһон, таряа талханай талмай хахадлажа, 6 мянган гектар болоһон байна.

Зүгөөр эндэхи зон гарзада орохоноо гайхашоод, гараа дэлгээгээд байнагүй гэжэ тэмдэглэмээр. Урдынь директор Михаил Дугаров үбшэндэ дайрагдажа, үлбэртөөд, Шэтэ хотодо ажаһуудаг байһанаа, эдэгэжэ элүүр болоходоо, 1993 оной хабар дахяад һөөргөө ,бусаад, хүдэлмэрилжэ байнхай. Нилээн задарха тээшээ тэгүүлжэ байһан ажахыгаа арга хургыень бэдэржэ тэнхээхэ, һэргээхын тула яһала оролдожо байһан янзатай.

Тиихэдээ юрэ бусын хэмжээ ябуулганнуудые абана, хараа түсэбүүдээ шэнэлнэ. Нёдондо хатуу жэл болохонь гэжэ тухайлхадаа, хонидоо оройдоо түрүүлэнгүй үбэлжэбэ. Юундэб гэхэдэ, энэ үедэ хонидой нооһоной, мүн мяханайшье огто үнэгүй болошоод байхада, энэ һалбарида үлүү гарша гаргаһанай олзогүй гэжэ тоолоод, тэдэнэр бүхы хонидоо зорюута һубайгуулаа. Тэрэнь зүб байгаа ха. Хэрбээ үнгэрэгшэ зуд болоһон хабар түрэбэл, эхэншье, хурьганиинь шье мал болонгүй, хосорхо байгаа гэжэ тоолоно. Тиихэлээрээ ажахыгаа алдангүй, арад зонойнгоо гэдэһэ үлдэхөөхэгүйн тула мүнгэ олохо гэжэ ороолдоо янзатай. Энэнь яагаад бэелүүлэгдэнэб гэхэдэ, өөһэдынгөө эдеэ хоолые байра дээрэнь болбосоруулаад наймаалжа, олзо бэдэрхэ ажал эмхидхэһэн байна. Эбэртэ бодо малаа барижа шадаһан хадаа, (мүнөө 1000 гаран үхэртэй), һүеэ нютаг дээрээ буйлуулаа. Тиин тоно, зөөхэй, ээзгэй болгоод наймаанда табяа. Малайнгаа мяхые хэдэн янзын колбаса болгожо сонгоогоод худалдана.

Эдэ эдеэ хоолойнь зүйлнүүд өөһэдынь тусхай магазинуудта табигдажа, хүдөө талын наймаанайхиһаа 2-3 мянган түхэригөөр хямда сэнгээр худалдагдахадаа, гутаха хорохогүй, харин олзотойшье байба. Гадна эндэхи зон нютагтаа хилээмэ баридаг боложо, нилээд олзотоо. Эдэ бүгэдые хүсэндэнь оруулхын тула директор болон мэргэжэлтэдэй зүгһөө горитой ажал бүтээгдээ. Жэшээнь, урдынгаа танилай эрхээр сэрэгэй нэгэ зургаанһаа сүүдхэдээ 1500 хүбэриг хилээмэ гаргадаг пекарни асаржа табяа. Мяха, һү буйлуулдаг түхеэрэлгэнүүдынь директор М. Дугаровай Москва ошожо, министртэ орожо олоһон олзонь юм.

Эдеэ хоолойнгоо зүйлнүүдээр гансал өөһэдынгөө зониие хооллуулна бэшэ, харин ойро, холын хото, һууринуудаар ябажа наймаална. Илангаяа Чернышевск, Зюльзя, Жирекен, Букачача тосхонуудаар болон сэрэгэй газарнуудаар абаашана.

Тиигэжэ мүнөө сагта хүдөө ажахын предприятинуудта олдохоёо болиһон "амиды" мүнгэтэй болоходоо, тоно-түлишэеэ, машина зэмсэгтээ һолихо хэрэгсэл олохо аргатай байхадаа, ажалынь урагшаа дабшалтатай байна. Жэшээнь, энэ жэлэй хабарай тариглын үедэ солярка болон бензин продкорпорациһаа урьһаар абангүй, өөрынгөө түлишөөр ядамаргүй гаралсаа. Тэрэнэй ашаар мүнөө зургаа мянга гаран гектар талмайда паар хахалаад, тэрэнээ дүрбэ удаа зөөлэрүүлэн элдүүрилээд үбэлжүүлхэнь.

Нэршүүгэй уудам талада ябад гээд лэ елэн хара, зузаан тоһолиг хурьһэтэй, нэгэ захаһаань нүтөө талань харагдахагүй жэшээнэй полинууд нэмжыжэ харагдана.

Иимэ газарта ургаса гарангүй яаха бэлэй. Мүнөө жэлэй таряанай хуряалга энээниие гэршэлнэ. Үнгэрөөшэ хабар 6 мянган гектар паар дээрэ ороохото ургамал таригдаа. Тэрэнь гектар бүхэнэй 14-15 центнерээр жэгдэрээ. Зарим газарта 20-30 центнерээр хуряагдаа.

Шара хүнды гэжэ халта гүбээлиг газарай нюруугаар комбайнай хаяһан һолоомон дээрэһээ жэрылдэнэ. Эндэ хэдыгээр таряан абтаба гээшэб гэжэ асуухадамнай, ажахын таряан ажалай нэгэдэхи бригадын бригадир М. Сушко гээшэ иигэжэ тайлбарилба:

- Эндэ 25 центнерээр шэниисэ жэгдэрээ. Мүнөө сагайхяар яһала урматай даа.

Тус бригада 3000 мянган гектар таряад, хуряа жа дүүргээд байна. Дунда зэргээр 13 центнерээр таряагаа сохёо. Хажуугаарнь 2800 гектар паар хахалаад, тэрэнээ элдүүрилжэ, ерэхэ хабарта бэлдэнхэй.

Ярилдаһаар байтараа ойлгоходомнай, хоёрдохи бригадынхид бүришье бараг дүнтэй гараһан болобо һэн.

Урдынгаа түхэл шэнжэ алдаагүй зандаа байһан хүдөөгэй таряашадай байрын нэгэ таһалга соо директорэй уряалаар оробобди. Тэндэнь ханада аржышатар һиилэн бэшэһэн комбайнерай ба желоотодой үдэр бүриин ажалай бүтээсэнүүд тоолоотой байба. Юрэнхыдөө хуряалгын агрегат бүхэнэй бүтээсэ үдэрэй 20 гектарһаа буугаагүй.

Зүгөөр сентябриин 20 гаранаар эндэ ехэ саһан унажа, ажалыень арба гаран хоногоор һаатуулжархиһан байгаа. Халта тэнгэриин сэлмэхэтэй сасуу хуряалгын ажал түргэдхэхэ тухай хөөрэлдөө хэжэ, зониие урмашуулха хэмжээн хараалагдаа. Жэшээнь, комбайнерой хоногой хугасаа соо үдэрэй 25 гектар хуряагаа һаань, 500 мянган түхэриг шан барюулагдадаг болоо. Энэнь маниие жүдхүүлээ, хуряалга түргэдхээ гэжэ механизаторнууд хөөрэбэ.

Хүдөөгэй байра дээрэ хуушанай үеын мүрысөөн мартагдаагүй, уряа лозунгшье хуушараагүй янзатай. Полевой станай нэгэ ханада иигэжэ тоһон шэрээр томоор һиилээтэй байба: "Хлеб - всему голова. Будет хлеб - будут песни" Эдэ бүгэдые хараад, үзөөд байхадаа, зониие зоригжуулха арга мэргэжэл зүбөөр хэрэглэгдэнэ гэжэ тухайлхаар байба.

Мүнөө энэ ажахын тоог дээрэ арба гаран мянган тонно таряан, 150 тонно гэршүүхэ оронхой. Тэндэ тээрмэ тодхоотой, табан янзын талха гурил буйлуулагдана. Гэршүүхын хүрпээ гаргана. Үшөө рапсын тоно шахажа абана. Эдэ бүгэдые харахадаа, агынхид аргагүй ехээр һонирхоод, гайхаадшье абаба һэмди. Хаа хаанагүй һүринүүд тоо тоборюу монсойлдоно. 7 мянган тонно үбһэ сомонхой. Тэдэнь хонишодой буусануудта абаашагдана, үхэрэй далнуудта зөөгдэнэ.

Племзаводой директор Михаил Дугарович Дугаров энэ жэлэй дүнгүүдээр юрэнхыдөө хананги янзатай һэн.

- Далаад-наяад онуудайхида орходоо, холо хойшолонтой байбашье, ажахыгаа алишье талаһаань һэргээхэ аргатай болохомнай гээшэ аабза, - гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Энэ найдабариие ень зүбшөөнгүй аргагүй. Тоолоод, тухайлаад хэлэһэн байгаа ёһотой. Юундэб гэхэдэ, энэ хүн үлүү юумэ огто аманһаа унагаахагүй. һанаһанаа тухандань хүргөөгүйдөө тогтохогүй хүн юм. 1965 оноо энэ нютагта хүдэлнэ. Түрүүшээр зэргэлээ совхоздо директорээр ажаллажа байтарынь, энэ "Комсомолец" гэжэ ажахытай тэрэниие ень ниилүүлхэдэнь, Эрдынеев, Эрдэмтэ Ульзутуев гэдэг хонишодой буусануудтаа дангигар даа. 7х8 метрэй томо байшан гэрнүүд, хажуудань үшөө 5х6 метрэй нэгэ-нэгэ гэрнүүд (тепляк), баани, гараж жэрылдэжэ байдаг. Зайн гал татаатай. Гэр бараан соонь баян, эд хогшоолоор дүүрэн, хото городой баяшуулһаа нэгэшье доройтохогүй хаш . Тиихэдэ хубиинь мал үдэнхэй. Хорёодгушаад үхэр, арба гаран гахай, хони, хурьгад бии юм байна. Ямаршье сагта тулгардахагүй хэбэртэй.

Бүхы 40 гаран буусануудай малайншье хото хорёо, хүн зонойньшье байранууд нилээд һайн байна. Иигээд хоол хошотой болоһон, барилга байдалаар түбхинэжэ байхадаа, малдаа анхаралаа ехэдхэжэ эндэ эхилбэ. Эртын түл абахын тула хонидоо искусственнаар үрэжүүлээд байна. Зуунай 130 хурьга абабал, хонидынь ерэхэ жэл арба мянганһаа үлүү боложо, үүлтэртэ залуу түлгэ хусануудые хажуу тээшэнь худалдажа, олзын харгы нээгдэхэнь ха. Нооһонойнь абтаса нилээд дээшэлнэ бээ.

Хойшонхи байдалаа тухайлангүй, хүдөө ажахыгаа бахалуурдажа, арад зонойнгоо ажамидарха талые хүшэр болгожо байһан гүрэнэй засаг баряаша "демократуудай" гэмээр һүүлэй дүрбэ-табан жэлэй хугасаа соо нилээд доройтохо түйлдаа хүрөөд байһан ажахы һэльбэн һэргээгдэжэ, шэнэ гуримда орожо, шууд шармайха аргатай боложо байна. Энээндэнь этигэхээр, үнэншэхөөр.

Ц. ГОНГОРОВ,
манай тусхай корр.

ХИНАЛТАД ЭДЭБХИТЭЙГ ХАБААДЫТ

Буряад Республикын Гү налогой инспекциин Налогой поли департаментын колле хамтын зүблөөн болобо.

Гүрэнэй налогой инспе зүбшөөлгүйгөөр, хулга архи худалдадаг ушар оло гэжэ энэ зүблөөн тэмдэглэгдээ. Тодорхой байгша оной октябриин байдалаар республика архи худалдаха лицен гурбан лэ предприяти ба "Бурятспирт", "Лив "Сэлэнгэ" гэһэн акцио бүлгэмүүд. Нютагай татаг октруа - түлэлгые ша зорилготой үргэн хэмж "Акциз" гэһэн опе үнгэрэгдэбэ. ФСБ, На полициин департамент, Бу тамуужан Гүрэнэй на инспекцитэй хамта энэ яб эмхидхэһэн байна.

Энээнэй үедэ архи о худалдадаг 210 гаран предп элирүүлэгдээ. Тэдэнэй 28- республикаһаа гадуур орш Белгородой, Омскын, Мо гай, Санкт-Петербу Эрхүүгэй болон Эрхү областиин предприяти байшаба. Республ аймагуудай 8 предприя Улаан-Үдын хилээмэнэй 5- баазада хулгайгаар худа архи ехээр нөөсэлэгдэ байгаа. Гансал "Бурятс гэжэ АОЗТ архи худа лицензитэй.

Шалгалтын дүнгүүдээр миллион түхэригэй ню налог, мүн 147,7 мил түхэригэй яла тохогдоо. түлэхэ хуули хазагайруулһанай т предприятиин хэрэгүүд дамжуулагданхай. Бэшүүрэй аймагта хуули б архи худалдаһан 14 олзы эрхилэгшэдэй хэрэгүүд а сүүдтэ дамжуулагдаба. Ни хотын тушаалта 1 ню захиргаанай яла тохогдоо

Хүндэтэ уншагшад! На хуули ёһо хазагайруу ушартай дайралдабал, Б Республикын Налогой поли департаментда 6-34-64 телефоноор хонхо аргатайт. Іэрэеэ нэрлэнш хэлэхэдэтнай болохо. дохёогоор шалгалта хэ Хэрбээ үнэхөөрөө хуу хазагайруулагдаһан ба гүрэнэй бюджетдэ оруулаг ялын мүнгэнэй 10 процент абаха эрхэтэйт.

Л. ДОРЖ
республикын Гү
налогой инспекциин хэб
секре

Буряадай оперо б баледэй театрай ордон республикын агропромы на комплексын хүдэл лэгшэдэй зүблөөн һа боложо үнгэрбэ. Эндэ ха (колхоз, совхозуу таряашадай ажахыну эблэл, нэгэдэлнүүдэй, к ративуудай хүтэлбэрилэ мэргэжэлтэд, аймагу захиргаанай гулва мэргэжэлтэд үгэ хэл саашадаа энэ һалба яагаад һайжаруулха тух хэлсээ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Түнх аймагай захиргаанай г Анатолий Дамдинович Мо үгэ хэлэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ

Декабриин 17 - hунгалтын үдэр

ХУБИ ЗАЯАН ТУХАЙГАА БОДОЁЛ

Россин Аграрна партиин Буряадай ...льна эмхидэ бүхыдөө 1000 гэшүүдтэй ...но. Тэрэнэй эмхидхэл бэхижэжэ, хүл ...аража байhаар. Манай эмхи Аграрна Түбэй советэй эмхидхэhэн бүхэроссин ... ябуулганууда эдэбхитэйгээр ...лсана, хүдөө ажахыда хабаатай зоной аша ...амгаалха хэрэгтэ оролсоно.

...йhанахада, хүдөөгэй ажалшад, hунгагшад ...он соо боложо байhан юумые шүүмжэлхы ...аража, дан хожом болошоогүйдэнь энэ ...е заhажа, сэхэлдюулжэ абаха тушаа ...табиха, саашанхи хуби заяан, ажабайдал ...а бодомжолхо, зүб шиидхэбэри абаха ...

...дээ болохоёо байhан hунгалтын үедэ "Россин Аграрна парти" гэжэ hунгалтын ...й түлөөлэгшэдэй түлөө дуугаа үгэжэ, ...ие Гүрэнэй Дүүмэдэ, нютагуудай ...най зургаануудта дэбжүүлгэдэ дэмжэлгэ ...эргэтэй болонобди. Россин, Буряад ...ийн хүдөө нютагуудые хүл дээрэнь ... тэрэнэй ашаар агууехэ эхэ ороноо хүсэн ...р болгохо арга замые мэдэхэ, энээн тушаа ...мэ хэжэ шадахашье хүнүүд манайда бии. ...артиин Буряадай региональна эмхиhэ ...Дүүмын депутадта кандидадуудаар ...ин Федеральна списогээр иимэ хүнүүд ...эгдэнхэй. Тусхайлан нэрлэбэл, Бата Цырендондокович **Семенов** - Буряад Республикын Арадай Хуралай комитедэй түрүүлэгшэ, Петр Макеевич **Болонев** - республикын хүдөө ажахын болон эдеэ хоолой министрэй орлогшо, Лидия Даржаевна **Цыбикжапова** - Яруунын аймагай "Ульдэргэ" колхозой түрүүлэгшэ.

Эдэнэр республика соогоо мэдээжэ болоhон, хүдөө ажахыда олон жэлдэ хүдэлжэ байhан, ажалай болон ажабайдалай ехэ hургуули гараhан, зоной дунда хүндэтэй, үндэрөөр сэгнэгдэдэг хүнүүд юм. Эдэ кандидадууд соohоо хэн нэгыень Гүрэнэй Дүүмын депутадта hунгажа шадаа hаамнай, Аграрна партиин түлөөлэлгэ тэндэ улам хүсэтэй боложо, хүдөөгэй ажалшадай аша туhа гүйсэд хамгаалагдаха байна. Тэрэнэй ашаар ороной социально-экономическа хүгжэлтын хараа шэглэл шэнэлэгдэхэ, Россин диилэнхи олон арад зоной, бүхы үндэhэ яhатанай холые хараhан үнэн зүб политика бэелүүлэгдэхэ ушартай.

Байгша оной декабриин 17-ной hунгалтада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, манай партиие дэмжэн, эдэ кандидадуудаймнай түлөө дуугаа үгыт гэжэ хүндэтэ hунгагшадые гуйха байнабди.

Б. БУТУХАНОВ,
Россин Аграрна партиин Буряадай региональна эмхиин гэшүүн.

Владимир Чимитович Балсанов 1964 ондо Буряадэй хүдөө ажахын институт амжалтатайгаар дүүргэhэн юм. hүбэлгэн бэрхэ, олон үгэгүй, хүдөө ажахые hайн мэдэхэ залуу мэргэжэлтэ Хяагтын аймагай Хүдэриин совхоздо зургаан жэлдэ директорээр, мүнөө табадахи жэлээ Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо түрүүлэгшээр хүдэлжэ ябана. Тус ажахы аймаг соогоо түрүү ажахынуудай нэгэн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Ч. Балсанов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Россин Аграрна партиин программаhаа

...ЙЛ БҮХЭНДЭ — АМГАЛАН БАЙДАЛ, ЭЛБЭГ ЭДЕЭ ХООЛ

...салгатай hунгалтын ...ной эрхэтэн бүхэнэй ...лгэм, хүдэлөөн болон ... түлөө дуугаа үгэхэеэ ...йлхо байhан үедэ ...грарна парти юунэй ...сэнэб, ямар юумэндэ ...нэб? Энээн тухай доро ...

...на парти орон соо ...эхилhэн хүлгөөтэй ...тай, ударидагшадай ...үймөө хэжэ байhан ...1993 оной февральда ...өө юм. Энэмнай ...бүхы таряаша зоной, ...хы арадуудай парти ... мүнөөшье байна. ...ө бүридэлөөр, ажал ...ээ, үзэл бодолоор, ...скэ уг зорилгоороо ... ёhотойл олониитын, ...эhэ яhатанай парти ...рэнэй зэргэдэ Россин ...ийн бүхы регионуудай ... үндэhэ яhанай ...ээд, бүхы үеын хүнүүд ...г.

...хойлон хэлэхэдэ, ...туудай, фермернүүдэй, ... акционернүүдэй, ...хы тушаалтадай, эдеэ ...улагшадай, хүдөөгэй ...шадай, аграрна ...эй, хүдөөгэй бүхы ...гентнүүдэй парти ...

...на партиин ...нь олондо ойлгосотой, ..., найдамтай, даамгай ...ной үдэр бүриин ажал ... ажабайдалда дүтэ. ...ар нэгэ бүлэг зоной, ...да туhада тааруулhан, ...ри хэрэгтэй бэшэ. ...лэ таряаша зон шэнги ...эхи абанабди. Манда ...удта, Россин ...до, бүхы арад зондо ...а туhа үгэхэ юумэн лэ

Аграрна парти эмхидхэгдэhэн сагhаа хойшо обществын социальна үнэн зүб байдалай, ёhотойл арадай засаг түрын батадхагдахын түлөө hаналаа табидаг байгаа, мүнөөшье табина. Мүнөөнэйхидэл адли Баруунай баян гүрэнүүдтэ бэеэ худалдажархиhан дээгүүрхи ноёд hайд ороние хүтэлбэрилжэ байха бэшэ, Россин бүхы арадуудай бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэд лэ гүрэнэй политикые тодорхойлхо ёhотой гэжэ тоолонобди.

Мүнөө Россин хүтэлбэрилгэ хэтэрхы олон болошоhон, hундалдашаhан, эдилгэ абалгаар дашууршаhан, зоргоороо ороhон ноёдой гарта байна. Яар яндан реформаторнуудай ябуулганууд hаа боложо, гүрэнэй засагай нэрэ хүндэ буурана, худхаляатай, бодомжогүй шиидхэбэринүүд абтана, бэелүүлэгдэнэ.

Аграрна парти ороной политическэ хараа шэглэлые хубилгаха, арадай ёhотойл этигэл найдабарида хүртэhэн правительствые бүридхэхые оролдохо байна. Хэрбээ мүнөөнэй hунгалтада амжалта туйлаад байгаа hаа, ажал хэрэгые hайн мэдэхэ, үнэн сэхэ хүнүүдые өөhэдынгөө дундаhаа правительствын ямаршье тушаалда дэбжүүлхээр дурдаха аргатайбди.

Засаг түрэдэ hунгагдаад байбал, бидэ нэн түрүүн үндэhэ яhатанай хоорондо боложо байhан дайн сэрэг дары болюулхые оролдохобди. Тиимэ хёмороонуудта сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэ ушарые Конституцяар хорихо гурим тогтоохобди.

Орон соо дэлгэрhэн гэмтэ ябадал, алуур, дээрмэдэлгэ гэхэ мэтые богони болзор соо амагайгшалха тушаа эгээл шанга хэмжээнүүдые абахабди. Эндэ хуули гурим сахиха, муу муухай юумэнтэй эбсэшэгүй байха гээшэ манай гол тулгуури болохо ёhотой.

Манай политикын гол шэглэл - аграрна реформые зүбөөр бэелүүлгэ болоно. Россин хүдөө ажахын хүл дээрээ түргэн бодхоогдоолhаа, бүхы Россишье hэргээн бодохо ёhотой. Энэмнай хэзээдэ таряашадай агууехэ орон байhан, мүнөөшье байхал зэргэтэй. Хүдөө нютагуудай, тэндэхи зоной байдал, тэдэнэй үдэр бүриин хэрэглэмжэ, хүдөөгэй экономико ороной ниитын бүхы ажабайдалай удха шанарые, ажамидаралые тодорхойлно ха юм.

Нэн түрүүн хүдөөгэй зоной хоолойгоо тэжээжэ байдаг, арадай бодото баялиг болодог Газар эд зөөри шэнги худалдагдажа, иишэ тиишээ үригдэжэ байха ёhогүй.

Зөөриин эзэн, газар дээрэ ажахы эрхилэлгын гурим олон янзын, булта адли эрхэтэй байха ёhотой гэжэ Россин Аграрна парти тоолоно.

Тобшолол хэлэхэдэ, болохоёо байгаа hунгалтын үедэ реформын шэглэлые амгалан ёhоор, парламентска гуримаар хубилгажа, хүдөө ажахын hандаран hалалгые зогсоохо, реформые арадай аша туhа тээшэ, нэн түрүүн хаанашье ямаршье hалбарида хүдэлжэ байhан юрын үнэн сэхэ ажалша хүнэй аша туhада шэглүүлэн зорюулха арга бии.

М.ЛАПШИН.
"Россин Аграрна парти" гэжэ hунгалтын нэгэдэлэй түрүүлэгшэ.
("Сельская жизнь" газетэhээ хуряангыгаар абтаба).

ООН-ой 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАНА

Нэгэдэмэл Нацинуудай Эмхиин (ООН) 50 жэлэй ойе дэлхэйн олониитэ байгша ондо тэмдэглэнэ. Мүнөөнэй сагта олон үндэhэ яhатан дэлхэйдээрэ суг ажамидаржа, эбтэй эетэйгээр ажаhууха зорилго бэелүүлгэ ООН-ой урда табигданхай. Тиимэhээ Уласхоорондын Информатизациин академи /МАИ/ тус зорилгые бэелүүлгэдэ шухала зүйл гэжэ тоологдодог. Энэ эмхиин бүридэлдэ дэлхэйн ехэ-ехэ эрдэмтэд, мэргэжэлтэд, гүрэнэй болон ниитын ажал ябуулагшад ородог юм. Тэдэ дэлхэйн эгээл шухала асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулдаг.

Мүнөө үедэ дэлхэйн бүхы гүрэнүүдтэ таhагуудые нээхэ гэжэ Академи оролдоно. Тус таhагууд гүрэн бүхэндэ өөhэдын юридическэ онсо маягтай байдаг юм. Харин гүрэн бүхэнэй таhагууд өөhэд хоорондоо харилсаха тусхай эрхэтэй. Эндэ гүрэнэй засагhаа тэдэ дулдыданги бэшэ гээшэ. Мүнөө дээрээ бүхы гүрэнүүдтэ хоорондоо холбоо барисаатай таhагууд эмхидхэгдэжэ байнхай. Нэрлэбэл, Росси, США, Япон, Хитад, Германи, Бенилюксын гүрэнүүд гэхэ мэтэ. Хамта дээрээ МАИ-да 315 таhаг бүхы дэлхэйгээр бии. Тэдэнэй тоодо дэлхэйн национальна академинүүдэй 150 гэшүүд хүдэлнэ.

Манай республикадашье МАИ-гай Буряадай таhаг мүндэлэнхэй. МАИ-гай академик, профессор, философиин эрдэмэй доктор В.В.Мантатов тэрэнэй президентээр hунгагданхай. Энэ эрдэмтын нэрэ бүхы дэлхэйдэ суутай юм. МАИ-гай Буряадай таhагай бүридэлдэ Байгалай жаса болон Буддын шажан соёлой Арадай академи гэhэн эмхинүүд ородог. Тиимэhээ МАИ-гай Буряадай таhагай гол зорилгонууд хадаа Байгалай регионой зүбөөр хүгжэлтэ, Буддын шажанай соёл дэлгэрүүлгэ болоно.

МАИ - Правительственна бэшэ эмхи, тиимэhээ ООН-ой Экономическа болон Социальна Советтэ ородог юм.

ООН-до хамhалсахын тула МАИ конференци, конгресс болон хуралдаануудые эмхидхэдэг. Байгша оной ноябриин 27-hоо Москва хотодо IV Уласхоорондын хуралдаан ООН-ой үүсхэлээр үнгэргэгдэнэ. Тэрээндэ секретариадай бүхы хүтэлбэрилэгшэд хабаадаха юм. ООН-ой 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, эндэ МАИ-гай таhагуудай хүдэлмэриин дүнгүүд согсологдохо.

А.БУИНОВ,
техническэ эрдэмэй кандидат.

Проект

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ДЕПУТАДУУД А. БОРОСГОЕВ, Д. Д. СУНДАРОН, Б. Н. НАМДАКОВ ТУС ПРОЕКТ ОРУУЛБА.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКА ДОТОРХИ ПРОФЕССИОНАЛЬНА СОЮЗУУД ТУХАЙ

Тус Хуули профсоюзай эхин эмхинүүдые, һалбаринуудай болон территориальна нэгэдэлнүүдые, уставуудтай зохилдуулан эмхидхэгдэһэн тэдэнэй зургаануудые байгуулгын ба ажал ябуулгынь хуули ёһоной үндэһэ һууринуудые, Буряад Республикын гүрэнэй засагай болон нютагай өөһэдыгөө зургаануудтай, ажал үгэгшэдтэй болон ниитын бусад нэгэдэлнүүдтэй бэе бэетээ харилсаха эрхэнүүд болон лаб хангалганууде тогтооно.

БҮЛЭГ 1.
ЮРЭНХЫ ДҮРИМҮҮД

СТАТЬЯ 1. Буряад Республика доторхи профессиональна союзуудай статус

1. Республикын профессиональна союзууд - өөһэдынгөө гэшүүдые түлөөлхэ ба тэдэнэй ажалай, мүн тэрэшэлэн бусад социально-экономическа эрхэнүүд болон аша туһануудые хамгаалха зорилготойгоор, үйлэдбэриин ба мэргэжэлэй нэгэн ниитэ аша туһануудай үндэһөөр байгуулагдадаг хүдэлмэрилэгшэдэй һайн дуранай ниитын нэгэдэлнүүд мүн.

2. Профессиональна союзуудые байгуулха, тэрээндэ орохо ба профессиональна союзуудһаа гараха эрхэ, Россин Федерациин Конституцитай, Буряад Республикын Конституцитай зохилдуулан, сүлөөтэ ёһоор, уридшалһан зүбшөөлгүйгөөр бэелүүлэгдэнэ.

3. Профсоюзууд, тэдэнэй бүхы шатын эмхинүүд һайн дуранай үндэһөөр республиканска болон бусад территориальна, һалбаринуудай нэгэдэлнүүдые байгуулха, мүн тэрэшэлэн тэдээндэ орохо аргатай.

4. Профессиональна союзууд Россин бусад нютагуудай, мүн тэрэшэлэн бусад гүрэнүүдэй профсоюзуудтай харилсаа холбоо байгуулха, тэдээнтэй договорнууд болон хэлсээнүүдые баталха, профсоюзуудай нэгэдэлнүүдтэ орохо эрхэтэй юм.

5. Бүхы профсоюзууд адли тэгшэ эрхэнүүдые хэрэглэдэг.

6. Профсоюзуудта хабаатай байлга ба профсоюзай ажал ябуулга эрхилэлгэ Россин Федерациин Конституцяар, Буряад Республикын Конституцяар болон бусад хуулинуудаар лаб хангагдадаг эрхэтэдэй ажалай, социально-экономическа, политическэ, хубиин эрхэнүүд болон сүлөөнүүдые хизаарлаха ябадал үүдхэхэ ёһогүй.

СТАТЬЯ 2. Профсоюзуудай ажал ябуулгын хуули ёһоной үндэһэ һуури

Россин Федерациин Конституци, Буряад Республикын Конституци, тус Хуули, "Ниитын нэгэдэлнүүд тухай" Федеральна Хуули болон хүсэндөө байһан бусад хуулиин актнууд республикын профсоюзуудай ажал ябуулгын хуули ёһоной үндэһэ һуури болоно.

СТАТЬЯ 3. Тус Хуулиин хүсэтэй байха оршом

1. Тус Хуули Буряад Республика доторхи профсоюзай бүхы эмхинүүдтэ болон тэдэнэй нэгэдэлнүүдтэ хүсэтэй байха.

2. Тус Хуули дотор батадхагдаһан профсоюзуудай эрхэнүүд болон тэдэнэй ажал ябуулгые лаб хангалга профсоюзай эхин эмхинүүдтэ, профсоюзуудта, мүн тэрэшэлэн тэдэнэй эмхидхэһэн профсоюзуудай зургаануудта, профсоюзуудай түлөөлэгшэдтэ тэдэнэй эрхэ түлөөлэлгэнүүдэй хэмжээн соо хэрэглэгдэнэ.

СТАТЬЯ 4. Профсоюзуудай дулдыданги бэшэ байдал

Хууляар хараалагдаһан ушарнуудһаа бэшэндэ эрхэнүүдынь хизаарлалгада гү, али уставай үндэһөөр тэдэнэй ажал ябуулга хуулита ёһоор бэелүүлгэдэ һаад ушаруулгада хүргэжэ боломоор профсоюзуудай байгууламжада ба ажал ябуулгада ямаршье хамааралсалга хоригдонхой.

СТАТЬЯ 5. Профсоюзуудай устав

1. Профсоюзууд уставуудые, профсоюзай эхин эмхи тухай дүрим болон өөрынгөө байгууламжа бэеэ даагаад зохёон найруулдаг ба баталдаг.

2. Профсоюзай устав хараална гэбэл:

- профсоюзай нэрэ, уг хараа болон зорилгонуудые;
- нэгэдүүлэгдэхэ хүдэлмэрилэгшэдэй категоринуудые;
- профсоюзые эмхидхэлгын эрхэ нүхэсэл ба гуримые;
- профсоюзай гэшүүндэ абалга ба гэшүүнһээ гаралгые;
- профсоюзай гэшүүдэй эрхэнүүд болон уялганууде;
- профсоюзуудай зургаануудай эмхидхэлэй байгууламжа, гурим, эмхидхэлгэ, эрхэ мэдэл болон эрхэ түлөөлгэнүүдэй болзорнуудые;
- профсоюзай мүнгэн һангаар хангалга ба олзо оршо абалга;
- гэшүүнэй түлбэри түлэлгын гурим;
- эд зөөри эзэмдэлгын гурим;
- профсоюзые хубилгаха ба усадхаха гурим, иимэ ушарнуудта эд зөөрииень хэрэглэхэ гурим;
- профсоюзай ажал ябуулгада хабаатай бусад асуудалнууд.

СТАТЬЯ 6. Юридическэ нюур болгожо профсоюзуудые бүридхэлдэ абалга

1. Хууляар тогтоогдоһон гуримай үндэһөөр Буряад Республикын Юстициин министерствэдэ бүридхэлдэ абтаһан сагһаа хойшо юридическэ нюур болоһон профсоюзай, профсоюзуудай нэгэдэлнүүдэй, профсоюзай эхин эмхиин хуулита эрхэ ородог.

2. Бүридхэлдэ абахынь тула барюулга:

- эмхидхэн байгуулгын, конференци, съездын протокол;
- профсоюзай устав;
- хабаадагшадай тоо, нэрэнүүд;
- профсоюзай саг үргэлжэ хүч хүтэлбэрилхы зургаанай гэшүүдэй г тиихэдээ хүн бүхэнэй ажаһуудаг газар Буряад Республикын Юстициин министе мэдүүлгэ;
- бүридхэлдэ абтаһанай түлөө татабари документ;
- ниитын нэгэдэлдэ юридическэ адр документ.

3. Бүридхэлдэ абалгаһаа арсалта тухай барижа болохо.

СТАТЬЯ 7. Профсоюзуудай аж хубилгалга, усадхалга (болюулалга) г

1. Ниитын нэгэдэл болодог профсою гү, али усадхалга (ажал ябуулгыень профсоюзай уставаар гү, али профсою тухай дүримоор тогтоогдоһон гурим тэрэнэй гэшүүдэй шиидхэбэреэр бэелүү юридическэ нюур болгогдоһон профсою Россин Федерациин хуулитай бэелүүлэгдэдэг.

2. Россин Федерациин Конститу Республикын Конституцида болон профсоюзай ажал ябуулгын зүришэдэг, хуули болон бусад хуулиин актнуудые н али бүдүүлигээр хазагайруулһан, үгыш уставай уг зорилгонуудта зүришэһэн а үргэлжэ профсоюзай бэелүүлдэг ушар Республикын Прокуророй эрилтэтэ м Буряад Республикын Верховно сүүдэй тэрэнэй ажал ябуулга хоригдожо болох

Ямар нэгэн бусад зургаануудай п профсоюзай ажал ябуулга хоригдожо б

БҮЛЭГ II.
ПРОФСОЮЗУУДАЙ ГОЛ ЭРХЭНҮҮД БОЛОН УЯЛГАНУУД

СТАТЬЯ 8. Түлөөлхэ, профсоюзай гэшүүдэй ажалай эрхэнүүд болон аша туһануудые хамгаалха, ажал тухай хуули болон ажал хэлгэтэй холбоотой бусад харилсаануудые сахилгын хойноһоо ниитын хиналта бэелүүлхэ профсоюзуудай эрхэ

1. Ажалай болон ажал хэлгэтэй холбоотой бусад харилсаануудай талаар профсоюзай гэшүүдые профсоюзууд түлөөлдэг, тэдэнэй эрхэнүүд болон аша туһануудые хамгаалдаг.

2. Ажалай түлбэриин гурим, материальна урмашуулгын түхэл болон хэмжээнүүдые ажал үгэгшэд зохихо профсоюзай зургаануудтай зүбшэжэ тогтоодог, энэнь хамтын договорнуудаа ба хэлсээнүүд дотор батадхан бэшэгдэдэг.

3. Ажал хэхэ өөрынгөө арга шадалые мэдэжэ сүлөөтэ ёһоор хэрэглэхэ өөһэдынгөө гэшүүдэй эрхые, нэрэдээ хүрэмэ ажалай түлбэри абаха эрхыень профсоюзуудаа хамгаалдаг.

4. Ажал тухай хуули сахилгын хойноһоо олониитын хиналта бэелүүлхэ эрхэтэй юм.

Ажалай эрхэнүүдые хамгаалхын тула профсоюзууд юридическэ албануудаа болон хуули ёһоной инспекцинүүдые байгуулха аргатай.

5. Ажалай хуули ёһонуудые хазагайруулһан элирүүлэгдэһэн ушарнуудые усадхаха тухай профсоюзуудай эрилтын ёһоор ажал үгэгшэд, тушаалта хүнүүд абаһан хэмжээнүүд тухайгаа нэгэ һарын болзор соо мэдээсэхэ уялгатай.

6. Профсоюзуудай этигэмжэтэ, ажалай талаар хуули ёһоной инспекторнүүд профсоюзай гэшүүдэй ажаллажа байһан эмхинүүдтэ, хүдэлмэриин газарнуудта ажал тухай хуулиин хэр сахигдажа байһые шалгахын тула хүрэхэ эрхэтэй. Предприятинуудай захиргаанууд энээндэ һаад ушаруулха эрхэгүй.

7. Предприятинууд дээрэ ажалай арсалдаануудые хаража үзэдэг зургаануудта гү, али сүүдтэ тэдэнэй ажалай эрхэнүүдые хамгаалха талаар профсоюзай гэшүүдэй гуйлтаар профсоюзууд хандаха эрхэтэй юм.

СТАТЬЯ 9. Хүн зониие ажалаар хангалгада туһа хүргэхэ талаар профсоюзуудай эрхэ

1. Профсоюзууд хүн зониие ажалаар хангаха гүрэнэй политика бүридүүлгэдэ хабаададаг, хүдэлмэрилэгшэдые социальна талаһаань хамгаалха хэмжээнүүдые дурадхадаг, хүн зониие ажалаар хангаха тухай хуулинуудые сахилгын хойноһоо олониитын хиналта бэелүүлдэг.

2. Эмхинүүдые (предприяти, эмхи зургаанние), тэрэнэй бүридэлэй подразделенинүүдые усадхалга, үйлэдбэриие гүйсэд гү, али хуби хубяар зогсоолго, хүдэлмэриин газарнуудые олоор үсөөрүүлгэ болон хүдэлмэрилэгшэдые ажалгүй болгожо боломоор бусад хэмжээ ябуулганууд имагтал зохихо профсоюзуудай олондо дуулгаһанай (гурбан һараһаа бага бэшэ сагһаа урид) һүүлээр, хүдэлмэрилэгшэдэй эрхэнүүд болон аша туһануудые сахиха тушаа тэдэнэй һанал б абажа, бэелүүлэгдэхэ аргатай.

3. Ажал үгэгшын үүсхэлээр хүдэлмэр профсоюзай гэшүүнтэй ажалай догов болюулга имагтал тус тус профсоюзай зургаанай уридшалан үгэһэн зүбшөөлые х хүсэндөө байһан хууляар, мүн тэрэш договороор, хэлсээгээр хараалагд баримтатайгаар бэелүүлэгдэжэ болохо.

СТАТЬЯ 10. Профсоюзуудай х хэлсээнүүдые, договорнуудые баталалг тэдэниие бэелүүлгын хойноһоо хинан

1. Эмхидэ, предприятида, эмхи зург территориальна хэмжээндэ олонхи хүдэл талые хамгаалха үүргэтэй п хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө коллективнэ д хэлсээнүүдые баталалгые эмхидхэхэ эрх

Хэрбээ эмхидэ (предприятида, эмхи зу профсоюзуудай байбал, дээрэ нэрлэгдэ олон түлөөлэгшэдтэй профсоюз хабаада

2. Ажал үгэгшэд, гүрэнэй засагай б өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануд эмхидхэхээр түлөөлэгдэһэн зургаану профсоюзуудай түлөөлэгшэдтэй х хабаадажа, коллективнэ договорнуудые, баталха уялгатай.

Профсоюзууд коллективнэ договорнуудые, нгүүдые баталха уялгатай.

Профсоюзууд коллективнэ договорнуудые, нгүүдые бэелүүлгын хойноhоо хинадаг.

ажал үгэгшэдэй гүрэнэй засагай болон нютагай өөрө хүтэлбэрилгын зургаануудай коллективнэ рнуудай, хэлсэгнүүдэй дүримүүдые эбдэбэл, юзууд тэдэнние заhаха эрилтэ табидаг.

бэ үгээ ойлголсожо шадангүй, арсалдаанай , коллективэй ажалай зарга шиидхэхэ тухай ёhын үндэhөөр тус арсалдаан хаража үзэгдэдэг.

ТЬЯ 11. Профсоюзуудай буhалгаануудые, гнүүдые, бусад буруушаалгын гү, али эйнгээ эрхэнүүдые хамгаалгын ябуулгануудые эхэ ба үнгэргэхэ эрхэ

фсоюзууд мүнөө хүсэндөө байhан хуулитай уулан, хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай болон ыно-экономическа эрхэнүүдэй түлөө профсоюзай эй арга нүхэсэл болгон хэрэглэжэ, буhалгаануудые, нуудые, митингнүүдые, бусад коллективнэ внуудые эмхидхэхэ ба үнгэргэхэ эрхэтэй.

ТЬЯ 12. Ажал үгэгшэдтэй, гүрэнэй засагай болон й өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудтай юзуудай харилсаан

ал үгэгшэдтэй гүрэнэй засагай болон нютагай ыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудтай юзуудай харилсаан хоёр талын бэе бэеэ ойлголсон алгын, мүн коллективнэ договорнуудай, нүүдэй гуримай үндэhөөр байгуулагдадаг.

ТЬЯ 13. Профсоюзуудай hунгалтануудта аха эрхэ

син Федерациин болон Буряад Республикын ай зохилдуулан, профсоюзууд гүрэнэй засагай нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай гануудта хабаадаха эрхэтэй.

ТЬЯ 14. Социальна страхованида юзуудай хабаадахи эрхэ

Профсоюзууд эмхи зургаануудта, риятинуудта, эмхинүүдтэ гүрэнэй социальна вани бэелүүлхэ хэрэгтэ социальна страхованиин сяар гү, али тэдэнэй түлөөлэгшэдөөр дамжан адаг.

ТЬЯ 15. Эмхинүүдэй (предприятинуудай, эмхи нуудай) хүдэлмэрилэгшэдэй бусад түлөөлэгтэ нуудтай харилсаан болон эмхинүүдэй риятинуудай, эмхи зургаануудай) хүтэлэлгын нуудта хабаадалга

мхиин (предприятинуудай, эмхи зургаануудай) эрилэгшэдэй бусад түлөөлэгтэ зургаануудтай юзуудай харилсаан хүдэлмэрилэгшэдэй удые хамгаалгын болон харилсан ажаллалгын үндэhөөр байгуулагдадаг.

2. Профсоюзуудай гүлөөлэгшэд эмхинүүдэй (предприятинуудай, эмхи зургаануудай) хүтэлбэрилгын зургаануудта орохо эрхэтэй.

СТАТЬЯ 16. Профсоюзуудай мэдээсэл абаха эрхэ

1. Коллективнэ хэлсэгнүүдые гү, али договорнуудые баталха талаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхын ба тэдэниие бэелүүлгын хойноhоо хиналта эмхидхэхын тула предприятинуудай, эмхи зургаануудай, эмхинүүдэй профсоюзай комитедүүд ажал үгэгшэдhөө, харин республиканска профсоюзай зургаануудтай засагай болон нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудhаа ажалай болон бусад социально-экономическа асуудалнуудаар шухала хэрэгтэй мэдээсэлнүүдые түлөөhэгүйгөөр абаха эрхэтэй.

2. Профсоюзай зургаануудтай ажал үгэгшэдhөө, гүрэнэй засагай болон нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудhаа оронон мэдээсэлдэ тайлбари абаха, тэдэнэй түлөөлэгшэдые уриха, мэдээсэл тушаа зүбшэн хэлсэхэ эрхэтэй.

3. Профсоюзууд ажал ябуулга тухайгаа мэдээсэл сүлөөтэйгөөр тарааха эрхэтэй.

4. Профсоюзууд олондо мэдээсэл тараалгын эмхидхэн байгуулагшад байха, хэблэлэй ажал ябуулга бэелүүлхэ аргатай.

СТАТЬЯ 17. Профсоюзна кадрнуудые бэлдэхэ ба тэдэнэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ талаар профсоюзуудай эрхэ

Профсоюзууд профсоюзна кадрнуудые бэлдэхэ, тэдэнэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ хүдэлмэри бэелүүлдэг hуралсалай эмхи зургаануудые байгуулха, профсоюзай хүдэлмэрилэгшэдэй hуралсал эмхидхэхэ эрхэтэй.

СТАТЬЯ 18. Ажалые ба оршон тойронхи байдалые хамгаалха талаар профсоюзуудай эрхэнүүд

1. Профсоюзууд ажалые болон оршон тойронхи байгаалиие хамгаалха талаар асуудалнуудые гуримшуулгын нормативна актнуудые хөолгодо хабаададаг.

2. Профсоюзууд ажалые болон оршон тойронхи байгаалиие хамгаалгын хойноhоо ажалые хамгаалха талаар тусхайта нюурнууд болон инспекциин туhаламжаар хиналта бэелүүлдэг, үйлэдбэридэ усалталгые мүрдэлгэдэ хабаададаг, эмхинүүдээр ябажа, хүдэлмэриин hууринуудые шалгадаг.

3.Профсоюзууд ажал үгэгшэhөө гурим эбдэhэн ушарые усадхаха эрилтэ табиха ба тусхай хэмжээнүүдые абахыень ажалые хамгаалха талаар гүрэнэй инспекцидэ хандаха эрхэтэй.

4. Хүдэлмэрилэгшэдэй ами наhанда, бэедэ аюултай ушарнуудые элирүүлбэл, профсоюзууд болон ажалые хамгаалха талаар профсоюзна инспекторнүүд ажалай гүрэнэй инспекциин эсэсэй шиидхэбэри абатар хүдэлмэри тогтоохо эрилтэ ажал үгэгшэдэ табиха эрхэтэй.

СТАТЬЯ 19. Профсоюзууд гүрэнэй болон муниципальна эд зөөридэ хабаатай асуудалнуудаар хуули ёhо сахилгын хойноhоо ниитын хиналта эмхидхэхэ эрхэтэй

1. Профсоюзууд гүрэнэй болон муниципальна эд зөөридэ хабаатай асуудалнуудаар хуули ёhо сахилгын хойноhоо ниитын хиналта бэелүүлдэг.

2. Профсоюзууд ажалай коллективүүдэй шиидхэбэреэр хүдэлмэрилэгшэдые гүрэнэй болон муниципальна эд зөөриие үмсэлхэ талаар комиссинуудта түлөөлдэг.

СТАТЬЯ 20. Хүдэлмэрилэгшэдые социальна талаhаа профсоюзуудай хамгаалха эрхэнүүд

1. Профсоюзууд социальна политика бүридхэлгэдэ, хүдэлмэрилэгшэдые социальна талаhаа хамгаалха талаар хэмжээнүүдые зохёолгодо, хүн зоной ажаhуудалай хэмжээ шэнжэлжэ, сэгнэлтэ үгэлгэдэ хабаададаг, мүн социальна политикын асуудалнуудаар хуули ёhо сахилгын хойноhоо ниитын хиналта бэелүүлдэг.

2. Профсоюзууд аяншалга, физкультура болон спорт хүгжөөлгэдэ хабаададаг.

СТАТЬЯ 21. Буряад Республика доторхи профессиональна союзуудай уялгануд

Буряад Республика доторхи профессиональна союзууд иимэ уялгануудтай гэбэл:

1. hунгамал зургаануудые дамжан, бэелүүлхэ гэбэл:

профсоюзуудай гэшүүдэй мэргэжэлэй, ажалай, социально-экономическа эрхэнүүдые хамгаалга;

профсоюзуудай гэшүүдэй болон тэдэнэй бүлэнүүдэй ажаhуудалай хэмжээ дээшэлүүлхэ, hайнаар ажаллаха, амарха, элүүрые хамгаалха эрхэ байдал олгохо хэрэгтэ дэмжэлгэ үзүүлгэ, туhаламжа хүргэлгэ;

хэжэ байhан ажал тухайгаа ажалайнгаа дүнгүүд тухай профсоюзай гэшүүдтэ саг үргэлжэ мэдээсэлгэ;

профсоюзуудай ажал ябуулгые хуули ёhоной талаар лаб хангалга, тэдэнэй нэгэдэлые бэхижүүлгэ.

2. Россин Федерациин болон Буряад Республикын хуули ёhые, мүн тэдэнэй уставууд болон дүримүүдээр хараалагдаhан нормонуудые сахиха.

3. Профессиональна союзуудые бүридхэлдэ абадаг зургаануудта жэл бүхэндэ шухала мэдээсэлнүүдые (хуулитай зохилдуулан) үгэхэ.

4. Профессиональна союзуудые бүридхэлдэ абадаг зургаануудай түлөөлэгшэдые профсоюзуудай үнгэргэдэг хэмжээ ябуулгануудта хабаадуулха.

БҮЛЭГ III.

ПРОФСОЮЗУУДАЙ ЭРХЭНҮҮДЫЕ ЛАБ ХАНГАЛГА

тья 22. Профсоюзуудай зөөриин талаар эрхые нгалга

үрэн профсоюзуудай зөөриин талаар эрхэнүүдые алха, профсоюзуудай зоориие хамгаалха ба ь хүртэнэгүйгөөр байлгаха хэрэгые хангадаг.

азарай участогууд, профсоюзуудай уставай ёhоор ябуулгаяа материальна хангалгада хэрэгтэй бүхы й зөөри профсоюзуудай зөөриин тоодо ородог.

Профсоюзууд уставаар хараалhан зорилгонуудаа ухын тула зөөриин, талархалгын, нөөсэлгын, соёл-олэй жасануудые, мүн уставай зорилгонуудтай даха бусад жасануудые бии болгодог.

Профсоюзууд өөрынгөө мэдэлэй санаторно-тын эмхи зургаануудые, амаралтын, аяншалгын ртын эмхи зургаануудые хүтэлбэрилдэг.

рофсоюзууд уялгануудайнгаа ёhоор эмхинүүдэй риятинууд, эмхи зургаануудай), гүрэнэй болон й өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай урда садаггүй; тэрэшэлэн тэдэнь профсоюзуудай урда садаггүй.

Профсоюзуудай зөөри профсоюзай гэшүүндэ ын түлбэриин мүнгэнhөө, hайн дуранай инүүдhээ, уставтай зохилдуулан үнгэргэгдэдэг э ябуулгануудhаа оронон мүнгэнhөө, олзын й ажал ябуулгын оршо олзоhоо, граждан-хуули й хэлсэгнүүдhээ болон хууляар хоригдодоггүй ье мүнгэ зоориноо бии болгогдодог.

тья 23. Профсоюзуудай зургаануудай бүридэлдэ г, үйлэдбэриин ажалhаа сүлөөлэгдөөгүй эрилэгшэдые лаб хангалга

рофсоюзуудай зургаануудай бүридэлдэ ородог, эриин ажалhаа сүлөөлэгдөөгүй хүдэлмэрилэгшэд юзуудай гэшүүд болодог тула профсоюзуудай нуудай зүбшөөлгүйгөөр гэмэ зэмэдэ хүртэдэггүй.

үүдэй, (предприятинуудай, эмхи зургаануудай) деленинүүдэй профсоюзуудай зургаануудай рилэгшэд - эмхиин (предприяти, эмхи зургаан) юзай тус тус зургаануудай зүбшөөлгүйгөөр, үүдэй (предприяти, эмхи зургаануудай) юзуудай hунгагдамал зургаануудай эрилэгшэдтэ профсоюзай эмхинүүдэй рилэгшэд профсоюзай тус тус нэгэдэлнүүдэй нуудай зүбшөөлгүйгөөр гэмэ зэмэ тохогдодоггүй. өөрэ заагдаhан хүдэлмэрилэгшэдые ажалhаа ниитын гуримhаа гадуур профсоюзай зургаанай лөөр профгрупоргнууд - эмхиин подразделениин юзай тус тус зургаанай зүбшөөлөөр (тиимэ ай үгы hаань, эмхиин профсоюзай зургаанаар), эмхи доторхи профсоюзай зургаануудай рилэгшэд ба гэшүүдые - гансал профсоюзуудай нэгэдэлнүүдэй зүбшөөлөөр ажалhаа гаргагдажа

эдбэриин ажалhаа сүлөөлэгдөөгүй профсоюзай й гэшүүд, ажал дээрэхи усалhаа хамгаалха түлөөлэгшэд, ажал дээрэхи усалhаа хамгаалха мхинүүдэй бии болгогдоhон профсоюзай хамтын нуудай (комитедүүдэй) түлөөлэгшэд коллективэй аша туhада ниитын уялгануудые дүүргэхын тула, мүн съезднүүд, конференцинүүд, пленумүүд болон президиумүүдтэ хабаадахын тула, профсоюзай богони болзорой hуралсалда ошобол, салингай дунда зэргын хэмжээн үлөөгдэдэг. Үйлэдбэриин ажалhаа сүлөөлэгдэхэ эрхэ байдал ба ниитын уялгануудые дүүргэхэ, тэдэнэй hуралсалда ябаhан саг хамтын хэлсээнүүдээр тодорхойлогдодог.

Статья 24. Профсоюзуудай зургаануудта hунгагдаhан ба үйлэдбэриин ажалhаа сүлөөлэгдэhэн хүдэлмэрилэгшэдые лаб хангалга

1. Профсоюзай зургаануудай тушаалда hунгагдаhан тула үйлэдбэриин ажалhаа сүлөөлэгдэhэн хүдэлмэрилэгшэдтэ эрхэ түлөөлэлгынгөө болзорой дүүрэhэнэй удаа хуушан хүдэлмэри (тушаалай) үгы байбал, тэрэ хүдэлмэришэнэй зүбшөөлөөр адлирхуу хүдэлмэри (тушаал) ондоо эмхидэ (ондоо предприяти гү, али эмхи зургаанда) оложо үгтэдэг.

2. Эмхиин (предприятиин, эмхи зургаанай) хубилагдан ондоо болгогдоhон ушарта хуушан газартань хүдэлмэри (тушаал) олгохо аргагүй байбал гү, али предприятиин үгы хэгдэhэн байбал, профсоюз тэрэ хүдэлмэришэнэй ажалда оротор дунда зэргын хэмжээнэй салин хүлhэ 6 hараhаа үлүү бэшэ саг соо, hуралсалда гү, али мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байhан ушарта нэгэ жэл хүрэтэр дунда зэргын хэмжээнэй салин хүлhэн үгтэдэг.

3. Профсоюзуудай зургаануудта hунгагдаhан, үйлэдбэриин ажалhаа сүлөөлэгдэhэн хүдэлмэрилэгшэдэй сагынь ажалай хамтын стажда, мүн хүсэндөө байhан хуулитай тааралдуулан, тусхай стажда оруулагдадаг.

4. Эмхиин (предприятиин, эмхи зургаанай) профсоюзай зургаанда hунгагдаhантай дашарамдуулан, үйлэдбэриин ажалhаа сүлөөлэгдэhэн профсоюзай хүдэлмэрилэгшэд ажалша коллективэй хүдэлмэрилэгшэдтэ адляар ажалай ба социальна хүнгэлэлтэнүүдтэ хүртэдэг. Тэдээндэ хамтын хэлсээнүүдээр хараалагдаhан бусадшье хүнгэлэлтэнүүд (шангууд, 13-дахи салин хүлhэ гэхэ мэтэ) үгтэдэг.

Статья 25. Профсоюзуудай зургаануудай гэшүүд байhан хүдэлмэрилэгшэдтэ ажаллаха эрхэ лаб хангалга

Профсоюзуудай зургаануудай гэшүүнээр hунгагдаhан хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэри үгэгшын үүсхэлээр тэдэнэй эрхэ түлөөлэлгын дүүрэhэнэй удаа хоёр жэл соо ажалhаа гаргагдаха ёhогүй. Эмхиин (предприятиин, эмхи зургаанай) үгы хэгдэhэн, хүдэлмэришэнэй зүрhөө ажалhаа гаргагдахаар хуули эбдэhэн байбал, тус Хуулиин 24-дэхи статьягай 2-дохи пунктаар хараалагдаhан гуримаар ажалhаа гаргагдадаг.

Статья 26.Профсоюзуудай ажал ябуулгаяа бэелүүлхын тула эрхэ байдал хангаха талаар хүдэлмэри үгэгшын уялгануд

1. Эмхидэ ажал хэдэг профсоюзуудта хүдэлмэри үгэгшэ түхеэрэлгэнүүдые, байрлаха байра, транспортын ба хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдые үгэдэг; хангалгада үгэдэг зүйлнүүдынь хамтын хэлсээн соо тодорхойлогдодог.

2. Заhабарилга, дулаан ба гэрэлээр хангалга, сэбэр байлга, харуул, түлбэригүйгөөр ашаглахаар профсоюзуудта үгтэhэн объектнүүдэй оньhон түхеэрэлгэнүүд эмхиин хүсөөр, хамтын хэлсээн соо ондоогоор хараалагдаагүй hаань, бэелүүлэгдэдэг.

Ажалша коллективтээ социально-соёлой ба бусад хүдэлмэри ябуулхын тула хэрэгтэй мүнөө хүсэндөө байhан хууляар, хамтын хэлсээгээр тогтоогдоhон гуримаар тодорхойлогдодог.

3 Профсоюзай суглаанай, конференцинүүдэй шиидхэбэреэр профсоюзуудай гэшүүдэй түлбэриие хүнэй гарhаа суглуулхагүй байгаа hаань, хүдэлмэри үгэгшэ hара бүри түлбэригүйгөөр профсоюзай гэшүүдэй хамтын хэлсээнтэй зохилдуулан, хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлhэнhөө таhалжа абтаhан гэшүүдэй түлбэриие профсоюзай счёдто оруулдаг.

СТАТЬЯ 27. Профсоюзуудай эрхые эбдэhэнэй түлөө харюусалга

1. Гүрэн профсоюзуудай эрхые сүүдээр лаб хамгаалдаг.

2. Профсоюзуудай эрхэнүүдые, тэдээндэ үгтэhэн лаб хангалгын зүйлнүүдые эбдэhэн тушаалта нюурнууд Россин Федерациин хуулинуудтай зохилдуулан, захиргаанай, дисциплинарна, уголовно харюусалгада хабаадуулагдадаг.

3. Буряад Республикын профсоюзуудай совет, профсоюзуудай hалбари hалбариин зургаануудта профсоюзууд тухай хуули эбдэhэн, хамтын хэлсээгээр хараалагдаhан уялгануудаа дүүргэдэггүй хүдэлмэри үгэгшэдые, тушаалта нюурнуудые тогтоогдомол гуримаар дисциплинарна харюусалгада хабаадуулха эрхэтэй.

Хүдэлмэри үгэгшэ профсоюзуудай зургаануудай эрилтээр хэрбээ профсоюзууд тухай хуули тэрэнэй эбдэдэг, хамтын хэлсээгээр баталагдаhан уялгануудаа дүүргэдэггүй hаань, тушаалта нюуртай ажалай талаар хэлсээгээ болюулха ёhотой.

Хүдэлмэри үгэгшэ профсоюзууд тухай, хуули эбдэhэнэй түлөө тушаалта нюуртайгаа хамта харюусалга даадаг.

4. Эмхидэ хүдэлдэг профсоюзуудай зургаануудта хамтын хэлсээгээр баталагдаhан уялгануудаа дүүргэдэггүй, профсоюзууд тухай хуули сахидаггүй эмхинүүдэй (предприятинуудай болон эмхи зургаануудай) тушаалта нюурнуудтай ажалай хэлсээе болюулха, дисциплинарна гэмэ зэмэдэ хүртөөхэ эрилтэ табиха эрхэтэй.

СТАТЬЯ 28. "Буряад Республика доторхи профессиональна союзууд тухай" Хуулиин хүсэндөө орохо тухай

Тус Хуули тусхайтаар хэблэгдэhэн үдэрhөө хойшо хүсэндөө орохо.

Буряад Республикын
Президент
Л. ПОТАПОВ.

Зураглал

ЗОНОЙ ЗҮРГЭ ЗОЛТОЙ

- Галина, хэлэл даа, түбэй зарим газетэ, журналнуудта захил хэжэ үрдихэ гүб? Хүшэрхэн үеын хүлгөөн соогуур жаалдамарынь мартагданал даа. Үнэ сэнгынь маанад шэнги пенсионернүүдэй урдань орохоор юм гү? - гэжэ мүнөө Гусиноозёрск хотодо һуудаг, Загастайн голдо дүшэн жэл багшалһан, дайнай ветеран Д. Д. Очиров нюдэнэйнгөө шэл аршан һонирхобо.

- Доржо Рабданович, минии участок соохоо үсөөхэн үншагшад түбэй һониндо захил хэнхэй. Үглөөдэр сохом мэдээд ерэхэб, тиихэдээ тодорхойлуужамди. Болохо гү?- гээд, шуран янзын почтальон квитанцинуудаа бүридхэн согсолжо байтараа: - Байза, тамнай эдэбхитэнэй нэгэн байгаад, ерэхэ жэлэй түрүүшын хахадта һониннуудые захингүй үлэхээ байна бэшэ аалта? - гээд, гэнтэ гайхангяар асуухадань, сарюухан үбгэжөөл халзарһан магнайгаа халта эльбээд:

- Бү мэдэе даа, басаган. Шалгахада болохол даа, ухаамнайшье энэ хирэ, - гэжэ тэрэ үг-маг дуугараад, дансада хадаһан хүбхэгэр саарһа асаржа харуулба.

- Галина Александровна, "Буряадай залуушуул" һонин намда мартангүй бэшэжэргиит, түлбэриинь удааруулангүй тоосохоб, - гэжэ штукатур-шэрдэгшэ В.Э.Максимова почтальондо хэлээд, наранай гарадаг үүг руу шамдуухан гэшхэлцэбэ.

Хүнгэн-хүлтэй энэ эхэнэр тухай тоо тогтожо хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Валентина Эповна "РСФСР-эй габьяата барилгашан" гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй юм. Энэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһөөр үнихэн болоо... Бодхоогдожо байһан үндэр гэрнүүдэй нэгэндэ хирпиисэ шугамдал сэхээр таарууулан табижа, хабатай шуумар худэлжэ байхыень нэгэтэшье харадаг һайт. Энээхэн худхаляатай сагта һүлдэ зоригоо алдангүй ажаллажа ябадаг, эрмэлзэл түгэс энэ хүн тухай найруулга бэшэгни "Буряад үнэн" һониндо барлагдаһан байха.

Хүн бүхэн намтарай онсохон шатануудтай. Хэблэл тарааха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, һайшаал магтаалда хүртэдэг энэ басаган тухай урдань дуулаһаншье һаа, энэ удаа ушаржа золгобобди. Арюухан замайнь һудалай элшэ хаданаһаа эхитэйб?

Уула майлаар ургы сэсэгээ дэлгэһэн хүхын дуута, сэнгүү һайхан үе һэн. Болбосоролой аттестат абаһан Галина Фомичева үнишье бодолгото болонгүй, аймагайнгаа хэлхеэ холбооной отделенидэ почтальоноор оробо. Тэрэ гэһээр тэбхэр арбан жэл урдан үнгэрбэ. Сагай гүйдэл яаһан түргэн бэ?

Золтой хүн зоной дундаһаа гэдэгтэл, илангаяа үтэлһэн хүнүүдэй хүсэл гуйлтые бэелүүлхэл гэжэ оролдожо ябадаг, түбэһэн юумэндэ түргэн харюу үгэхээ ядадаггүй, найдамтай даруу нүхэр юм даа гээд уридшалан һануулая. Аймагай "Электросвязь" нэгэдэлэй начальнигай орлогшо Э.Ф.Колесова уулзахын ушарта мүн лэ иимэ һанамжатай байгаа һэн.

Бордоһо саһан, ааяма халуун гү, али бороо ороно гү, - хамаагүй - субаяа хэдэрһэн почтальон танил зүргөөрөө зоридог. Түхэм һуурин тойрон оршодог 6-дахи, 9-дэхи микрорайонуудай гэрнүүдые тэрэ хангадаг тула хүн зонойнгоо һуудал байдал сээжээр шахуу мэдэхэ болонхой. Хүйтэнэй үе түлэг шангаржа, хоног үдэр бүхэн хорожо, тэрэ мүртөө почтальонуудые тухашаруулна. Тиигһээ тиитэр түрэлхи хэлэн дээрэ газетэ, журнал тараалга хашанаар ябана гэжэ дурдаа һэмди. Угайдхадаа уран хурса үгэтэнэй, элитэ эрдэмтэдэй тоонто нютаг түлөөлдэг - хаяа хадхажа һууһан Харганаа, үргэн Юрес, Үбэр-Зөөхэй, Ноёхон, Жаргалантын багшанар, соёлшо нүхэд яашоо юм?! Зүгөөр хэблэлэй хүмүүжүүлхы үүргэ хэндэшье мэдээжэ. Тиимэһээ нютагуудтахи гулваа, зайһан зиндаатай хүтэлбэрилхы тушаалтад энэ хурса зэбсэгые хараанһаа алдахагүй жэшээтэй байгаа...

Эды олон һуурин тосхонуудай үрхэтэ айл бүхэнэй түрэл хэлэн дээрэ гаража байдаг "Буряад үнэндөө" хады айл захижа уншана хаб гэһэн асуудал гараа һэн. Мүнөөдөө хараад үзэхэдэ, һанаһанда хүрэхөөр бэшэ, оройдоол 159 хэһэг "Үнэн" газетэ ерэхэ жэлэй түрүүшын хахадта захигдаад байна. Энэмнай олон айлтай нэгэл нютагай хүн зоной жэлдээ захижа абадаг дүн болоно бэшэ гү? Мүнгэ сангай саг соогоо абтахаяа болиходо иигэнэ гү гэхэдэ, тиимэ бэшэл ха. Аймагай, нютагуудай захиргаануудай хүн зоной социальна хамгаалгын таһагайхид арга хургаяа оложо, үндэр наһатай бологшодтоо туһалха үүргэеэ бү мартыт даа гэжэ һануулха дуран хүрэнэ.

- Галина Александровна гэнэ гүт? Мэдэхэ даа, - гэжэ һонирхоһон асуудалдам харюусаха зуураа: - Залуушье һаа, яһала эдэбхи залитай, эмхидхэхы шадабаритай хүн... Тиимэл хадань эгээн харюусалгатай участогуудые даалгажа үгэдэгбди. Ерэхэ жэлэй тоосоогоор Г.А. Фомичева 200-гаад элдэб янзын һонинуудта захил эмхидхэбэ. Энэнь мүнгэ алтанай дутамаг сагта яһала дээгүүр дүн гээшэ. Иимэ "ургаса" яагаад хуряанаб гэхэдэ, Галина сүлөө сагаа һамбаашалан, айл бүхэндэ ябажа хөөрэлдэхэ үедөө "һудаһыень барин" һонирхуулжа шададаг гэхэ гү, али нэгэн ондоохон нюуса шэдитэй. Хүн бүхэн иигэжэ хүдэлдэг һаа... - гэн сасуу, захил ябуулга эмхидхэгшэ-инструктор Р. Г. Чимитова автомат-оньһо оншотойхоноор дараадхиба.

Зураглал бэшэгэйнгээ эхин гаршаг "Зоной зүргэ золтой" гээд дэмы нэрлээгүйбди. "Ажал хэрэг гээшэ амидын жаргал, үнэхөөрөө алдар солын, баатаршалгын хэрэг, ондоогоор хэлэхэдэ, үнэн сэхэ хүнүүдэй үндэртэ дэгдэхэ үдэ жэгүүр болонхойл!" гэһэн жабхаланта үгэнүүд сагай хуймаан соогуур удхаяа огто гээгээгүйл! Эртын шаргал наранаар хужарлама һонин тараагшын туйлаһан, амжалта олондо аша туһатай болоһон габьяань зондо бүришье хүндэтэй ха юм.

Зондо баяр асардаг хүн тухай зураглан найруулжа эхилһэн аад, тоо, баримтаар толгойгоо эрьен, халта хадууран алдаба хабди. Зай тиигээд лэ, хурса зоригтой басаган, гарахаяа байһан ама сагаан Хулгана жэлдэ хүл хүнгэн, гар шанга, урда мэтэ габшагай дорюунаар ажаллажа ябыш даа гэхэ зуураа, үндэһэн арадайнгаа далита мэргэн үгэ эндэ дурдаха дуран хүрэнэ.

Зоной зүргэ золтойл!...

Ч-Ц. САНЖИЕВ,
маиай штатнабэшэ корр.

Гусиноозерск хото.

Мүнөөдэр - СПИД-тэй тэмсэлэй бүхэдэлхэйн үдэр

"ДҮРШЭЛӨӨ АЛДАЖА БАЙНАБДИ"

Элүүрые хамгаалгын бүхэдэлхэйн эмхишн (ВОЗ) үүсхэлээр СПИД–тэй тэмсэлэй үдэр 1988 оной декабриин 1–дэ түрүүшынхиеэ тэмдэглэгдэнэн юм. Энэ үдэр дэлхэйн олон гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, тусхай мэргэжэлтэд радио, телевиденеэр, хэблэлэй хуудаһануудаар дамжуулан, хүн зондо хандадаг. Нёдондо бүхы хэмжээ ябуулганууд "СПИД болон гэр бүлэ" гэһэн ниитэ уряа доро үнгэрөө һэн. Харин мүнөө жэл СПИД–тэй тэмсэл ямар гол шэглэлээр ябуулагдааб, ямар илгаатай байгааб? Энэ асуудалнуудаар СПИД–тэй тэмсэлэй болон һэргылгын республиканска түбэй ахамад врач Е.Л.ИМЕЕВАДА хандабабди.

- Екатерина Лазаревна, СПИД-тэй тэмсэлэй энэ жэлэй уряагай удха тухай хөөрэжэ үгыт.

- 1995 он - "Тэсэбэритэй байлгын жэл" гэжэ ООН соносхоо һэн. Тиихэдээ хүн бүхэн ВИЧ-һээ һэргылэн хамгаалагдаха эрхэтэй. Харин СПИД-ээр үбшэлөө һаа, бусад зондо шоо үзүүлжэ, шоодбори болонгүй ажабайха эрхэтэй болоно. Өөрынөө, мүн дүтынгоо зониие ВИЧ-инфекциһээ хамгаалха хүн бүхэнэй эрхэ бэелүүлэгдэхэ ёһотой. Эрхэтэниие энэ үбшэнһөө һэргылхэ ба эмшэлхэ талаар дэлхэйн гүрэнүүдэй правительстванууд харюусалгатай юм. Энэ хэрэг бэелүүлхэдээ, ядалдаһан гүрэнүүдтэ ООН туһа хүргэхэ харюусалгата уялгатай болонхой.

-Россида ВИЧ-инфекцитэй хэды үбшэнтэн тоологдоноб?

- 1987 ондо эгээн түрүүшын үбшэнтэн элирүүлэгдээ һэн. 1995 оной ноябриин 1-нэй мэдээгээр, ВИЧ-инфекцитэй 1018 хүн тоологдоно. Энэ аюултай үбшэн Россида ехэ хохидол асараагүй гэжэ тоологдодогшье һаань, һүүлэй 2-3 жэлэй туршада үбшэлһэн зоной тоо хараа байса олошорно гэжэ тэмдэглэлтэй. Иимэ ушар һанаа зобооно.

- Сибирьтэ болон Буряад Республикада энэ талаар ямар байдалтайб?

Һүүлэй мэдээгээр, Новосибирскэ областьдо - 7 хүн, Кемеровскэ областьдо - 6, Алтайн хизаарта - 5, Тюменьдэ 4 үбшэнтэн элирүүлэгдэнхэй. Манай Буряадта -2 хүн. Гэхэ зуура, эдэ тоо, баримтанууд үнэн байдалые харуулнагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Юундэб гэхэдэ, бүхы зоной багахан хубинь шэнжэлэгдэнэ ха юм. Жэшээнь, Нижегородско областьдо болоһон ушар дурдалтай. Жэлэй саана Нижний Новгородто оройдоол 1 хүн ВИЧ-инфекцитэй гэжэ тоологдодог һэн. Тэд 1994 оной хоёрдохи хахадта нэгэ доро 4 үбшэнтэн элирүүлэгдэбэ. Хоёрынь үнинэй, 4 жэлэй саана үбдэжэ эхилһэн байгаа. Хажуудаханамнай аюултай үбшэ һүжэрөөхэ "гуламтанууд" байхадаа магад гэжэ энэ ушар һануулна. Эдэ зонтой харилсаһан 28 хүн элирүүлэгдээд, мүнөө эмшэлүүлэгдэнэ.

- Байгша оной августын 1-дэ ВИЧ-инфекциин таралгаһаа һэргылхэ тухай Россин Федерациин хуули хүсэндөө ороо һэн. Энэ хуули хэр зэргэ бэелүүлэгдэнэ гээшэб?

- Мүнөөнэй байдалаар тобшолходо, энэ хуули бэелүүлэгдэнэгүй гэхэ хэрэгтэй. Хуули дотор эли тодо бэшэ асуудалнууд олон даа. Урид бүхы зоние шэнжэлхэ ёһотой һаа, шэнэ хуулиин үндэһөөр эрхэтэн һайн дураараа шалгуулха болонхой. Тиихэдээ урид жэл соо 27 миллион шэнжэлгэ хэдэг аад, мүнөөдөө 4-6 миллионһоо дээшэ хэхэеэ болинхой. Иимэ эргаар саашадаа СПИД-тэй тэмсэжэ шадахагүйбди.

СПИД-тэй тэмсэхэ талаар Росси эрхим түрүү дүршэлтэй юм. Энэ аюулһаа һэргылгын бүхы гурим тус хуулиин гэмээр һандаргагдажа байна. Түрүү дүршэлөө алдангүй, СПИД үбшэнтэй тэмсэлдэ м гамнангүй, холын хараата ажал ябуулха шухала һанагдана.

- Танай хүтэлбэрилдэг а тухай хөөрэжэ үгыт.

- 1987 ондо СПИ диагностикын лабора байгуулагдаа, 1989 онһоо т албан бии болоо. Мүнөө манай түб гол т консультатив диагностическа, эмш һэргылгын үүргэ дүүр Лабораториде шэнжэлгэ үбшэнтэниие эмшэлхэ хэ ябуулганууде бэелүүлнэ

Иммунодефицидэй унд дээрэ бусад элдэб үбшэн, х һүжэрдэг гээшэ. токсоплазмо цитомегаловирусны инфе пневмоцитоз м үбшэнгүүдэй шэнж (диагностика) хэдэ Бүхыдөө 16 лаборатори худ Гадна вируснэ гепатит үбш элдэб түхэлнү шэнжэлнэбди.

Залуушуулай А ойлгуулажаншы худэлм эдэбхитэйгээр ябуул оролдонобди. Жэшээнь, бай оной эхинһээ дээдэ болонт мэргэжэлэй һургуулинууд элидхэл хэгдээ. 14-25 на залуу үетэнэй дунда ан тараажа, СПИД тухай э мэдэсыень тодорхойлно

Медигүүдые тус программаар һург болонхойбди. 1994 ондо - хүн, 1995 оной эхинһээ 108 һуралсал, бэлэдхэл гараа медик компьютер д тестировани гара Республикын эмшэлгын э зургаануудай хоорондо С тухай эрхим элидхэлэй кон соносхоо һэмди. Жэлэй багта дүнгүүд согсолгдох жэл 45 врач Санкт-Петербу врачнуудые бэлэдх академидэ һуралсал г Мэргэжэл шада дээшэлүүлгын а саашадаа ш үргэлжэлүүлэгдэхэ ааб да

- Һайнта даа, Екате Лазаревна. Хүнгэн б ажалдатнай амжалта, б элүүрые хүсэнэб.

Т.САМБЯЛОВА хөөрэл
Г.САМБЯЛОВАЙ фото.

Туһатай зүбшэл

СЭБЭРЛЭХЭ, АРИЛГАХА ТУШАА

***Тоһолиг толботой болоһон ноохон ба торголиг хубсаһаяа горчица худхаһан уһан соо угаахада һайн. Тиигэхын тулада 1 стакан хуурай горчицые марли соо орёогоод, 40–45 градус халуун уһанда хэжэ худхаад, шиихаһан хубсаһаяа 2–3 час соо байлгахат. Һүүлдэнь нашатырна спирттэй (10 литр уһанда жаахан халбага) уһанда зайлаха. Харин торгон хубсаһа эгээл һүүлдэ хүйтэн уһанда зайлаха юм, тиихэдээ 10 литр уһанда 5 томо халбага столово уксус хэрэглэхэдэ һайн.*

Сагаан үнгэтэй ноохон хубсаһаяа сагаахан болгохо гэбэл, тэрэнээ угаах урид угаалай порошогтой уһанда (10 л уһанда 2 томо халбага) 2 час соо шиихаха.

Утюгаар ойлгомторгүй гутааһан хубса һонгшоор һайса үреэд, порошогтой уһ угааха шухала.

Махрово полотенци хэрэглэгдэ байтараа, шэрүүн болошодог ха юм. Тиихэ угааһанайнгаа удаа дабһатай уһа бусалгахадатнай, зөөлэн, зохид болошо

ТЕЛЕВИДЕНИ

ДЕКАБРИИН 4-hөө 10 БОЛОТОР

ПОНЕДЕЛЬНИК
ОРТВ
утро.
ны-95.
сти.
манка.
Где? Когда?
тфильм.
й мелодию.
сти.
ное ГТРК "Мир".
сти.
тфильм.
фон-15.
ный час.
и ребята.
дней спорта.
сти.
манка.
ры-95.
й мелодию.
ойной ночи, малыши!
тронные жучки-10. "Пульс".
мс. Кубок Дэвиса. Финал.
России - сборная США.
льное обозрение.
т к Минотавру. 1 серия.
РОССИЯ
ы говорят.
ются... требуются...
ка.
о понемногу.
евой момент.
оры-95. Государственная
ти-пульти.
ская звезда? Капитолина
но.
цейская хроника.
зета.
г истины.
не забыт.
линия.
ратское телевидение
тфильм.
урнал "Селенга".
ыборы-95. Местное
вление. Кандидаты в
от округов Школьного №
нского № 17.
Выборы-95. Блок
ический выбор России".
и зритель. ГРДТ на
родном фестивале в
шар-Ола.
оры-95. Кандидат в
Госдумы РФ Тулохонов
Директор Байкальского
рационального
льзования.
ай.
РОССИЯ
ло понедельникам. "На
Часть 1-я.
тер.
онов и В. Гроссман: сын
халявы.
емени.
ба 2990000.
за жизнью. 5 серия.
с. Кубок Дэвиса. Финал.
ША.
АЛ "БУРЯТИЯ"
мма передач.
РОССИЯ
ие новости.
ник каждый день.
ру.
ние.
линия.
ры-95. Государственная
бирателей.
иладенца.

ВТОРНИК
ОРТВ
7.00 Телеутро.
9.30 Выборы-95.
10.00 Новости.
10.15 Тропиканка.
11.00 Мы.
11.45 Смехопанорама.
12.15 Мультфильм.
12.30 Угадай мелодию.
13.00 Новости.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.50 По закону джунглей. 2 серия.
14.55 30 случаев майора Земана.
16.00 Новости.
16.20 Мультфильм.
16.50 Волшебный мир.
17.35 Элен и ребята.
18.00 До 16 и старше...
18.30 Семь дней спорта.
19.00 Новости.
19.20 Тропиканка.
20.05 Выборы-95.
20.35 Угадай мелодию.
21.00 Тема.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.45 Фильм Алексея Германа. "Мой друг Иван Лапшин".
00.40 Москва. Кремль.
01.00 Телешоу 50х50.
02.00 Визит к Минотавру. 2 серия.
03.10 Семь дней спорта.
РОССИЯ
9.00 Вести.
9.20 Звезды говорят.
9.25 Требуются... требуются...
9.30 Ритмика.
9.45 Всего понемногу.
10.25 Телегазета.
10.30 Выборы-95. Государственная Дума.
11.05 Санта-Барбара.
12.00 Вести.
12.30 Милицейская хроника.
12.40 Ваш партнер Газпром.
13.00 Ключевой момент.
13.10 Музыкальный экспромт.
13.25 Новая линия.
Бурятское телевидение
16.55 Сагай хүрдэ.
17.30 Байкал.
17.40 Выборы-95. Местное самоуправление. Кандидаты в депутаты от округов Зареченского № 9 и Южного № 22.
18.20 Выборы-95. Местное самоуправление. Кандидат в мэры Улан-Удэ Лубсанов А. Г.
18.50 Выборы-95. Аграрная партия России.
19.20 Курьер.
19.40 Гражданин и закон. Ответы на вопросы.
20.00 Байгал.
20.10 Выборы-95. Блок "Вперед, Россия".
20.40 Выборы-95. Кандидат в депутаты Госдумы РФ Илюхинов Н. И. - председатель совета общества буддийской общины "Дхарма".
РОССИЯ
21.00 Вести.
21.25 Подробности.
21.35 Клуб избирателей.
21.45 Санта-Барбара.
22.45 Нос.
23.15 Река времени.
23.20 Астрология любви.
23.50 Автомиг.
00.00 Вести.
00.30 Служба 2990000.
00.45 Игры.
01.05 Экран криминальных сообщений.
01.20 Гонка за жизнью. 6 серия.
3 КАНАЛ "БУРЯТИЯ"
17.00 Программа передач.
РОССИЯ
17.05 Детские новости.
17.20 Праздник каждый день.
17.30 Музыкальный класс.
17.50 Месяцеслов.
18.00 Вести.
18.20 Телемарафон "Шаги Победы" (Подмосковье).
19.05 Киноафиша.
19.20 Ваш партнер.
19.40 Выборы-95. Государственная Дума.
20.10 L-клуб.
БУРЯТИЯ
21.00 Мультфильм.
21.20 ТВ-3.
21.30 Авоська.
21.40 Худ. фильм "Виват, гардемарины!".

6. СРЕДА
ОРТВ
7.00 Телеутро.
9.30 Выборы-95.
10.00 Новости.
10.15 Тропиканка.
11.00 Тема.
11.45 Серебряный шар.
12.30 Угадай мелодию.
13.00 Новости.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.50 По закону джунглей. 3 серия.
14.55 30 случаев майора Земана.
16.00 Новости.
16.20 Мультфильм.
16.40 Кактус и К.
16.50 Домисолька.
17.10 Зов джунглей.
17.35 Элен и ребята.
18.00 Тет-а-тет.
18.30 Семь дней спорта.
19.00 Новости.
19.20 Тропиканка.
20.05 Выборы-95.
20.35 Угадай мелодию.
21.00 В поисках утраченного. Петр Аленников.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.45 Один на один. Спецвыпуск.
23.20 Микки Рурк в фильме Фрэнсиса Копполы "Бойцовые рыбки".
01.00 Музобоз.
01.45 Визит к Минотавру. 3 серия.
РОССИЯ
9.00 Вести.
9.20 Звезды говорят.
9.25 Требуются... требуются...
9.30 Ритмика.
9.45 Всего понемногу.
10.05 Мультфильм.
10.30 Выборы-95. Государственная Дума.
11.00 Телегазета.
11.05 Санта-Барбара.
12.00 Вести.
12.30 Милицейская хроника.
12.40 Крестьянский вопрос.
13.00 От нашего корреспондента.
13.20 Новая линия (до 13.35)
Бурятское телевидение
16.30 Бамбаахай.
16.55 Толи.
17.30 Байкал.
17.40 Выборы-95. Местное самоуправление. Кандидаты в депутаты от округов Калашниковского № 19 и Тулаевского № 21.
18.20 Выборы-95. Местное самоуправление. Кандидат в мэры Улан-Удэ Яковлев В. И.
18.50 Выборы-95. Блок "Держава".
19.20 "Ракурс" представляет.
Апельсин.
Жили-были.
Будни.
20.10 Выборы-95. Кандидат в депутаты Госдумы РФ Кондаков Н. Я. - от Компартии РФ.
20.40 Байгал.
20.50 Унтаахай.
РОССИЯ
21.00 Вести.
21.25 Подробности.
21.35 Санта-Барбара.
22.35 От форте до пиано.
23.05 Чрезвычайный канал.
23.50 Река времени.
00.00 Вести.
00.30 Автомиг.
00.35 Служба 2990000.
00.50 Поляки сделали выбор.
01.10 Худ. фильм "Прощание осени" (Польша).
3 КАНАЛ "БУРЯТИЯ"
17.00 Программа передач.
РОССИЯ
17.05 Детские новости.
17.20 Праздник каждый день.
17.30 Чья сторона.
18.00 Вести.
18.20 Мультфильм.
18.45 Дальний Восток.
19.15 Купить - не купить.
19.25 Вас приглашает фирма "Савва".
19.40 Выборы-95. Государственная Дума.
20.10 Клуб избирателей.
20.25 Своя игра.
БУРЯТИЯ
21.00 Мультфильм.
21.20 ТВ-3.
21.30 Авоська.
21.40 "Гардемарины-3".

7. ЧЕТВЕРГ
ОРТВ
7.00 Телеутро.
9.30 Выборы-95.
10.00 Новости.
10.15 Тропиканка.
11.00 Футбол. Лига чемпионов. Нант (Франция) - Панатинаикос (Греция) и обзор семи матчей.
13.00 Новости.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.50 Николай Вавилов. 1 серия.
15.00 Мультфильм.
15.30 30 случаев майора Земана.
16.00 Новости.
16.20 Мультфильм.
16.40 Лего-го.
17.10 Тин-тоник.
17.35 Элен и ребята.
18.00 Рок-урок.
18.30 Семь дней спорта.
19.00 Новости.
19.20 Тропиканка.
20.05 Выборы-95.
20.45 Кумиры, кумиры... Т. Гвердцители.
21.10 Арбатский парламент - включись! Передача 3-я.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.45 Футбол. Лига чемпионов. Легия (Варшава) - "Спартак" (Москва).
00.45 Серебряный шар.
01.25 Футбол. Лига чемпионов. Обзор семи матчей.
02.50 Визит к Минотавру. 4 серия.
04.00 Парад парадов.
РОССИЯ
8.30 Выборы -95. Государственная Дума.
9.00 Вести.
9.20 Звезды говорят.
9.25 Требуются... требуются...
9.30 Ритмика.
9.45 Всего понемногу.
10.30 Выборы-95. Государственная Дума.
11.00 Телегазета.
11.05 Санта-Барбара.
12.00 Вести.
12.30 Милицейская хроника.
12.40 Крестьянский вопрос.
13.00 Ваш партнер Газпром.
13.20 Новая линия.
13.35 Наш сад.
Бурятское телевидение
17.00 Художник и время.
17.30 Байкал.
17.40 Выборы-95. Местное самоуправление. Кандидаты в депутаты от округов Текстильного № 15 и Строительного № 20.
18.20 Выборы-95. Местное самоуправление. Кандидаты в депутаты от округов Аршанского № 5 и Жердевского № 18.
18.50 Выборы-95. Блок "Памфилова - Гуров - В. Лысенко".
19.20 Байкал.
19.40 Курьер.
20.00 Азбука избирателей.
20.25 Выборы-95. Кандидат в депутаты Госдумы РФ Марков В. И. - председатель комитета Народного Хурала РБ.
20.40 Байгал.
20.50 Унтаахай.
РОССИЯ
21.00 Вести.
21.25 Подробности.
21.35 Клуб избирателей.
21.45 Санта-Барбара.
22.45 Маски-шоу.
23.25 Я - лидер.
00.00 Вести.
00.30 Автомиг.
00.35 Служба 2990000.
00.50 Выборы-95. Государственная Дума.
01.25 Площадь искусств.
02.10 Река времени.
02.15 Экран криминальных сообщений.
3 КАНАЛ "БУРЯТИЯ"
17.00 Программа передач.
РОССИЯ
17.05 Детские новости.
17.20 Праздник каждый день.
17.30 Новая линия.
18.00 Вести.
18.20 Мультфильм.
18.45 Непопулярная тема.
19.00 Вчера, сегодня, завтра.
19.30 Параллели.
19.40 Выборы-95. Государственная Дума.
20.10 Ваш партнер.
20.25 Музыка всех поколений.
БУРЯТИЯ
21.00 Мультфильм.
21.20 ТВ-3.
21.30 Авоська.
21.40 Сагай хүрдэ.
22.15 Худ. фильм "Волга-Волга".

8. ПЯТНИЦА
ОРТВ
7.00 Телеутро.
9.30 Выборы-95.
10.00 Новости.
10.15 Тропиканка.
11.00 Арбатский парламент - включись! Передача 3-я.
11.35 В поисках утраченного.
12.15 Мультфильм.
12.25 Пока все дома.
13.00 Новости.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.50 Николай Вавилов. 2 серия.
15.10 30 случаев майора Земана.
16.00 Новости.
16.20 Мультфильм.
16.40 Марафон-16.
16.55 Джэм.
17.25 Мэри Поппинс, до свидания! 1 серия.
18.30 Семь дней спорта.
19.00 Новости.
19.20 Тропиканка.
20.05 Выборы-95.
20.35 Дикое поле.
20.55 Поле чудес.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.45 Вахтанг Кикабидзе и Анастасия Вертинская в комедии Георгия Данелии "Не горюй!".
00.25 Взгляд.
01.00 Визит к Минотавру. 5 серия.
02.15 Семь дней спорта.
02.45 Поет В. Сташевский.

РАДИО

ДЕКАБРИИН 4-hөө 10 БОЛОТОР

ПОНЕДЕЛЬНИК
ний концерт.
журнал "Земля родная".
таты республиканского
ех товаропроизводителей.
информация, объявления.
декабря - выбор за вами".
депутаты Госдумы А. К.
"17 декабря - выбор за
передача с участием
й Компартии России.
выступление кандидатов
ан-Удэнского горсовета.
52 - Республиканские
пуск на бур. и рус. яз.).

6, ВТОРНИК
спубликанские известия
рус. и бур. яз.).
республиканских газет.
информация, объявления.
декабря - выбор за вами".
частием избирательного
олок-89".
"17 декабря выбор за
передача с участием
ЛДПР.
выступление кандидатов
в депутаты Улан-Удэнского горсовета.
19.22-19.52 - республиканские известия (выпуск на бур. и рус. яз.).

6, СРЕДА
6.12 - республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.).
6.40 - Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 - Информация, объявления.
7.22 - "17 декабря - выбор за вами". Кандидат в депутаты Госдумы Б. З. Тумуров.
7.41-8.00 - "17 декабря - выбор за вами". Передача с участием представителей партии любителей пива.
12.10-13.00 - Выступление кандидатов в депутаты Улан-Удэнского горсовета.
19.22 - Республиканские известия (выпуск на бур. и рус. яз.).
19.52-20.07 - "Алтан зула". Передача для детей (на бур. языке).

7, ЧЕТВЕРГ
6.12 - Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.).
6.40 - Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 - Информация, объявления.
7.22 - "17 декабря - выбор за вами". Кандидат в депутаты Госдумы Н. И. Илюхинов.
7.41-8.00 - "17 декабря - выбор за вами". Передача с участием избирательного объединения "Наш дом - Россия".
12.10-13.00 - Выступление кандидата в депутаты Улан-Удэнского горсовета.
19.22-19.52 - Республиканские известия (выпуск на бур. и рус. яз.).

8, ПЯТНИЦА
6.12 - Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.).
6.40 - Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 - Информация, объявления.
7.22 - "17 декабря - выбор за вами". Кандидат в депутаты Госдумы Ц. Д. Сергеева.
7.41-8.00 - "17 декабря - выбор за вами". Передача с участием представителей блока Ивана Рыбкина.
12.10-13.00 - Выступление кандидатов в депутаты Улан-Удэнского горсовета.
13.00-14.00 - "Час вашего письма". Музыкальная программа по заявкам радиослушателей.
19.02-19.52 - Информационный выпуск "Вчера. Сегодня. Завтра".

9, СУББОТА
6.12 - "Сельские заботы". В программе: Овцеводство Бурятии.
6.40 - Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 - Информация, объявления.
7.22 - "17 декабря - выбор за вами". Беседа с председателем республиканской избирательной комиссии Н. М. Цыганковой.
7.45-8.00 - "Радиобиблиотека". Стихи С. Сандакова (на бур. яз.).
8.10-9.00 - Информационная программа "Вчера. Сегодня. Завтра".
12.10-13.00 - "17 декабря - выбор за вами". Выступление кандидатов на должность главы городской администрации и кандидатов в депутаты Народного Хурала РБ.
19.01-19.58 - "Степные мелодии". Радиожурнал.

10, ВОСКРЕСЕНЬЕ
7.22 - Информация, объявления.
7.25-8.10 - "Поэт. Журналист. Артист" - к 60-летию З. Гомбожабай.
8.10-9.00 - Литературно-художественная программа "Алтаргана".
9.10-10.00 - Школьный канал: "Таланты и поклонники" - радиорассказ о детском фольклорном ансамбле "Рябинушка" из поселка Новая Брянь Заиграевского района. "Эдиршүүл".
12.10-13.00 - "17 декабря - выбор за вами". Выступление кандидатов на должность главы городской администрации и кандидатов в депутаты Народного Хурала РБ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

РОССИЯ

8.30 Выборы-95. Государственная Дума.
9.00 Вести.
9.20 Звезды говорят.
9.25 Требуются... требуются..
9.30 Ритмика.
9.45 Всего понемногу.
10.05 Мульти-пульти.
10.25 Телегазета.
10.30 Выборы-95. Государственная Дума.
11.05 Санта-Барбара.
12.00 Вести.
12.30 Торговый дом.
12.45 Милицейская хроника.
12.55 Крестьянский вопрос.
13.15 Новая линия.

Бурятское телевидение

17.20 Спец. выпуск "Буряад орон".
17.40 Выборы-95. Местное самоуправление. Кандидаты в депутаты от округов Железнодорожного № 2 и Заудинского № 13.
18.20 Выборы-95. Местное самоуправление. Кандидат в мэры Улан-Удэ Быков Н. И.
18.50 Выборы-95 "Партия любителей пива"
19.20 Мультфильм.
19.30 Спец. выпуск "Панорама Бурятии".
19.50 Курьер.
20.10 Выборы-95. Кандидат в депутаты Госдумы РФ Сергеева Н. Д. - главный специалист Государственной инспекции вузов Госкомитета.
20.40 Выборы-95. Кандидат в депутаты Госдумы РФ Прокопьев В. Б. - аспирант института Российской академии образования.

РОССИЯ

21.00 Вести.
21.25 Подробности.
21.35 Санта-Барбара
22.35 Городок.
23.05 К-2 представляет.
23.50 Река времени.
00.00 Вести.
00.30 Автомиг.
00.35 Служба 2990000.
00.50 Выборы-95. Государственная Дума.
01.25 Худ. фильм "Принц из Нью-Йорка".
03.05 Ночной дилижанс.

3 КАНАЛ "БУРЯТИЯ"

17.00 Программа передач.

РОССИЯ

17.05 Детские новости.
17.20 Праздник каждый день.
17.30 Продленка.
17.50 Месяцеслов.
18.00 Вести.
18.20 Дисней по пятницам.
19.20 Молдавия. 4 года спустя.
19.40 Выборы-95. Государственная Дума.
20.15 Клуб избирателей.
20.25 Лидер-прогноз.

БУРЯТИЯ

21.00 Мультфильм
21.20 ТВ-3
21.30 Авоська
21.40 Кинокомедия "Веселые ребята".

9. СУББОТА
ОРТВ

7.00 Телеутро.
9.25 Выборы-95.
10.00 Новости.
10.15 Тропиканка.
11.00 Поле чудес.
11.50 Если...
12.30 Угадай мелодию.
13.00 Новости.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.50 Николай Вавилов. 3 серия.
15.00 Мультфильм.
15.20 30 случаев майора Земана.
16.00 Новости.
16.20 Мультфильм.
16.40 Новая реальность.
17.10 Мэри Поппинс, до свидания! 2 серия.
18.30 Семь дней спорта.
19.00 Новости.
19.20 Тропиканка.
20.05 Выборы-95.
20.35 Угадай мелодию.
21.00 Если...
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.45 Что? Где? Когда?
00.00 Черная магия в триплере "Змей и радуга".
01.45 Концерт Ирины Аллегровой.
02.40 Летучая мышь. 1 и 2 серии.

РОССИЯ

8.30 Выборы-95. Государственная Дума.
9.00 Вести.
9.20 Звезды говорят.
9.25 Требуются... требуются...
9.30 Ритмика.
9.45 Всего понемногу.
10.20 Ключевой момент.
10.30 Выборы-95. Государственная Дума.
11.25 Антракт.
11.30 Новая линия.
11.45 Милицейская хроника.
11.55 Телегазета.
12.00 Вести.
12.30 Правительственные будни.
13.00 Новая линия. (до 13.15).
17.00 Программа передач.
17.05 Детские новости.
17.20 Праздник каждый день.
17.30 Разноцветная призма.
18.00 Вести.
18.20 Спасение.
19.15 Новая линия.
19.40 Выборы-95. Государственная Дума.
20.15 Клуб избирателей.
21.00 Вести.
21.25 Подробности.
21.35 На круги своя. Часть 2-я.
22.40 Антракт.
22.45 Репортер.
23.05 Момент истины.
00.00 Вести.
00.30 Служба 299 0000.
00.45 Автомиг.
00.50 Выборы-95. Государственная Дума.
01.35 Река времени.
01.40 Программа "А".
02.40 Служба 299 0000 (до 02.55).

3 КАНАЛ "БУРЯТИЯ"

18.00 Мультфильм.
18.20 Домовой.
18.50 Современница.
19.20 Художественный фильм "Весна".

10, ВОСКРЕСЕНЬЕ
ОРТВ

8.50 Тираж "Спортлото".
9.00 Телеканал "Подъем".
10.00 Новости.
11.30 Пока все дома
12.00 Утренняя звезда.
12.50 Из первых рук.
13.00 Служу России
13.30 Живопись: Великие имена.
14.00 Рейтинг в деревне Лукошкино.
14.25 Очевидное-невероятное.
15.25 Смехопанорама.
16.00 Новости.
16.20 Вокзал мечты.
17.10 Клуб путешественников.
17.55 Человек при деле.
18.15 Мультфейерверк.
19.00 Новости.
19.20 Трасса.
19.50 Кевин Костнер в фильме Оливера Стоуна "Джон Ф. Кеннеди. Выстрелы в Даллесе".
23.00 Воскресенье.
00.00 Фильм Андрея Тарковского "Ностальгия".
02.15 Любовь с первого взгляда.
02.55 Кабаре "Все звезды".
03.35 Телефильм "Семь стариков и одна девушка" (до 04.40).

РОССИЯ

9.00 Вести.
9.20 Подробности.
9.30 Звезды говорят.
9.35 Теремок.
9.50 Гостиница деда Мазая.
9.50 Одиссея. 18 серия.
10.30 Доброе утро, Европа.
11.00 Аты-баты.
11.30 В мире авто и мотоспорта.
12.00 Вести в 11.
12.15 Торговый дом.
12.25 Антракт.
12.30 Ветер с ирландских скал.
13.25 Грош в квадрате.
13.55 Большой хоккей.
14.35 Книжная лавка.
15.00 Вести.
15.30 Не вырубить.
15.45 Покойный господин Галле. Часть 1-ая.
16.45 Золотая шпора.
17.10 Веди.
17.40 Радио России. 5 лет.
18.10 Три богатыря.
19.00 Волшебный мир Диснея.
19.45 Битлз. Великая четверка. Фильм 3-й.
21.00 Вести.
21.25 Ваше право.
21.35 Антракт.
21.45 Художественный фильм "Огромное состояние".
23.35 Киноафиша.
23.50 Служба 299 0000.
00.05 У Ксюши.
00.35 Река времени.
00.40 Служба 299 0000.
01.00 Вести.
01.25 Автомиг.
01.30 Полнолуние. (до 02.30).

3 КАНАЛ "БУРЯТИЯ"

18.00 Мультфильм.
18.20 Факт.
18.30 Авоська.
18.40 Православная программа "Воскресенье".
19.20 Кинокомедия "Карнавальная ночь".

АГУУ ИЛАЛТЫН 50 ЖЭЛ

ЭРЭЛХЭГ СЭРЭГШЭД МАРТАГДАХАГҮЙЛ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай илалта түгэсөөр дүүрэһэнһээ хойшо 51-дэхи жэл ябажа байна. Илалтын 50 жэлэй ойн һайндэрэй урда тээ хоёр ботитой Дурасхаалай ном хэблэгдэн гаража, тэрэнэй нэгэниинь баяр ёһололой оршон байдалда Улаан-Удын Илалтын проспектдэ бодхоогдоһон танк-хүшөө доро хадагалагдаа.

Номой гарамсаар зарим хүнүүд дурасхаалай ном алдуутайгаар барлагдаа гэһэн суу тараахан байна. Тус номые бэлдэхэ гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ байгаа. Юундэб гэхэдэ, дайнай эхилһээр таби гаран жэл үнгэрөө. Сэрэгшэдэй ажамидарал, ажал ябуулга гэршэлһэн саарһадай зариманиинь үгы болоо, зариманиинь хуушаржа һалаа, зарим сэрэгшэдэй гэртэхин болон нүхэдынь наһа барааа. Он жэлнүүдэй ошохо бүри гэршэнүүдые олохонь бэрхэшээлтэй боложо байна хаям. Тэрэ үеын сэрэгшэдэй эгээ залуунь дала наһаяа дабаба гээшэл даа. Дайнай үедэ фронтһоо ерэһэн мэдээнүүд зарим ушарта алдуутайгаар бэшэгдэһэн байна. Шалтагааниинь ойлгожо ядахаар бэшэ. Толгой дээрэшни бомбын тэһэржэ, хажуутааршни һомонуудай шурд гэжэ байхада, яареха сагшье болоо ёнотой. Зарим сэрэгшэд медальонгүй ябажа болоо, баһа буряад нэрэ обогуудые зүбөөр бэшэжэ ядадаг ушарнууд тохёолдоо һааб даа. Эдэ болон бусад бэрхэшээлнүүдые дабажа, ном согсологшод даалгагдаһан үүргээз саг соонь дүүргэжэ шадаа. Республикын мэдээжэ ажал ябуулагша Б. С. Семёновой толгойлһон бүлэг нүхэд, тэдэнэй тоодо И. П. Зинченко, И. Я. Сыщук, В. А. Крюкова болон бусад ном соо ороһон 28819 хүн бүхэнэй намтарнуудай баримтануудые суглуулжа, бүридхүүлээ. Ном һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Уран зурааша О. Д. Цыремпилон номой Улаан хабтаһан дээрэ алталмал үзэгүүдээр гаршагынь бэшэжэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай орденой дүрсые һиилээ.

Номой хуудаһануудые ирасагаагаад хаянгүй, анхаралтайгаар танилсахада, нилээд ехэ удха шанартай, олон һонин баримтануд байна. Фронтһоо бусажа ерээгүйшүүлэй 65.8 процентнь ородууд, 24.9 процентнь буряадууд, гадна эвенкнүүд, еврейнүүд, татаарнууд болон бусад - бултадаа 30 гаран яһатанай түлөөлэгшэд байна. Эгээл шаб гэмэ наһандаа ябаһан хүнүүд, ехэнь 45 наһатай, багань 18 наһатай. 16.794 хүн (42.2 процентнь) дайнай үедэ һураггүйгөөр үгы болошоһон тоотой. Эдэ үгы болоһон хүнүүдэй хуби заяае тодоруулха гээшэ мүнөө үеын зоной нангин уялга болоно гэжэ һанагдана.

Сэрэгшэдэй үйлэ заянууд ондо ондоо байна даа. Зариман 2-3 һара дайлалдаад алуулшаһан байха юм, зариман Илалтын үдэрһөө 7-10 хоног урда тээ байлдаанда унаһан, заримашуулынь шархатаад, госпитальдо байтараа наһаяа дүүрэһэн байна. Советскэ Союзай Герой Хориин аймагһаа гарбалтай Дарма Жанаев дайнай дүүрэхын 7 хоног урда тээ 1945 оной апрелиин 25-да баатарай үхэлөөр унажа, Польшын газар дээрэ хүдөөлүүлэгдэһэн юм. Сэлэнгын аймагай Тамча һууринда 1924 ондо түрэһэн младша сержант Цырендулма Лубсановна Доржиева һараһаа үлүүхэн болоод сэрэгэй дүүрэхэ гэжэ байхада, 1945 оной мартын 26-да дайсадта алуулжа, Германида хүдөөлүүлһэн байна.

Олон хүнүүд 1941 оной намар, үбэл Москва шадархи байлдаануудай аюулда дайрагдажа, наһа бараһан гээшэ. Зарим айлнууд хэдэ-хэдэн хүбүүдээ алдаһан гашуудалтай. Баргажанай аймагай 4 аха дүү Чирковтон болон абань, дүрбэн аха дүү Бояновтан, Козулинтанай гурбан хүбүүд, Семёновтоной хоёр хүбүүд, Хурамхаанай аймагай Данжуравтанай гурбан хүбүүд, Хориин аймагай Базаржаповтанай гурбан хүбүүд, Бэшүүрэй аймагай Унагаевтанай гурбан хүбүүд фронтһоо бусажа ерээгүй.

Түрэл Хурамхаанайнгаа дайнһаа бусажа ерээгүйшүүл соо түрүүшынгээ багшые олооб. Монто Очирович Очиров хүндөөр шархатаад, госпитальдо аргалуулжа байтараа наһа бараад, Москва хотодо хүдөө табигданхай бэ[...] 4 аханарһаа гурбаниинь фронта[...] бултадаа амиды мэндэ бусаа һэн, [...] абганарни гэртээ ерэхэ хубигүй б[...] абгамни Константин Николаевич [...] Сталинградай хүшэр байлдаануудта[...] тэндэ үгы болоһон, нүгөөдэ а[...] Николаевич Шанюшкин хүндөөр ша[...] Алма-Атагай сэрэгэй һургуулида[...] байтараа, фронт дахин ошохомни гэ[...] мэдүүлгэнүүдые барижа, һөөргөө [...] оролсожо, 1945 оной январиин нэгэн[...] үхэлөөр унажа, Чехословакида н[...] Богоницы гэжэ нэрэтэй [...] хүдөөлүүлэгдэһэн юм. Минии үе[...] Нечкин Цырен Гаврилович 1943 оной[...] до алуулжа, Ленинград хотодо хад[...] мүн минии бүлэ Цыренов Бадмажа[...] хото шадар һалаһан, абга эгэшэ[...] Лыгденов Эрдыни Бубеевич 1942 [...] болошоһон байна. 1930-аад онуудта Х[...] һургуулида хамта һураһан Орбодо[...] Самбилов Пушимбо, Бодиев Нима, Бу[...] Баир болон бусад минии үетэн дайн[...] гү, али үгы болошоһон байна.

Манай нютагаархид бүхы фронтн[...] байлдаануудта хабаадажа, оронойно[...] газарнуудаар, мүн Баруун Европын б[...] дэбисхэр дээгүүрхи булашануудта хаб[...] байна. Тусхайлхада, Москва болон [...] областьдо, Ленинград болон Ста[...] Курска, Орловско, Смоленскэ, К[...] областьнуудта, Украина, Б[...] Прибалтикада, Германи, Польшо, Рум[...] Чехословаки, Хитад, Монгол [...] нютагуудта ехэ олон манай н[...] мүнхэрһэн хойноо һүүлшынгээ "ба[...] юм. Москва хотодо 70 хүн, энэ хо[...] Кузовлево гэжэ тосхондо 134 хүн, Илл[...] 29, Подольскдо 28, Горки тосхо[...] хүдөөлүүлэгдэһэн байна. Илангаяа Т[...] аймагай сэрэгшэд Московско область[...] хадагалаатай. Ганса Кузовлево [...] Тарбагатайһаа 60-аад гаран хүнүүд "[...] байра" олоһон байха юм. Багсаахада, [...] ниитын булаша байжа магад. Е[...] тосхоной Панкрат Лазаревич Горбат[...] августын 14-дэ госпитальдо наһа [...] хоноод байхада, Филипп Лазаревич [...] августын 21-дэ байлдаанда унаһан, х[...] хоёр аха дүүнэр байжа болоо) Кузовле[...] хүдөө табигдаһан байна. Тэрэ х[...] нютагаархид гү, али аха дүүнэр н[...] хэбтэхэ байһанаа мэдээ гээшэ гү? Х[...] тосхоной гурбан Черных гэгшэд [...] Алексеевич, Никифор Кирилло[...] Назарович мүн лэ Кузовлево [...] хүдөөлүүлэгдээ.

Дурасхаалай ном уншаад бай[...] бодомжонууд һанаанда ороно. Энэ[...] соо тэрэ бодомжонуудай жаахан хуб[...] Гүнзэгыгөөр шудалжа үзөө һаа, [...] баримтануд олдохо. Тобшолон хэ[...] һаа, ном хэблэлдэ бэлдэһэн авторну[...] хүдэлмэри хээ, бүтээгээ гээшэ. [...] **республикын шагналда зууршалаа** [...] Гадна манай нютагаархидай мүнхы[...] нойрсожо байдаг булашануудые э[...] һаа, һайн байгаа. Ветерануудай [...] военкомадууд эмхидхэлэй хүдэлмэ[...] наһа барагшадай дүтынхидые суглу[...] бүлэгөөрнь Москва, Ленинград, [...] Курск, Орёл гэхэ мэтэ городуудта тул[...] эльгээжэ, сэрэгшэдэй хүүрнүүд дээр[...] табяа һаань, Эхэ ороной гоо түлөө [...] хайрлангүй үгэгшэдэй дурасхаалые [...] хэрэг болохол.

Ц.ШАН[...]
ажалай [...]
парти[...]

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правите[...]

Редакторай орлогшо **С. Д. РИНЧИНОВ.**

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: **ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б-М Ж.** (харюусалгата секретарь), **НИМАЕВ П. Н** . (редакторай орлогшо), **ОЧИРОВ С. Д., ПИНТАЕВ В. И.** (хэблэлэй директор), **ЦЫРЕНДОРЖИЕВ Ц.Б.** (редактор), **САМБЯЛОВА Т.В.**

Манай адрес:
670000, Улаан-Удэ, Каландаришвилиин үйлсэ, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци.

Газетэ хэблэдэй 2 хуудаһан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэһэг 4327. Хэблэлдэ тушаагдаһан саг 17.00.

Буряад Республикын республикан[...] типографида газетэ хэблэгдэ[...] Директорэйнь телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүрид[...] абтанхай. Заказ №227.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшонорой - 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретариин - 2-50-52, секретариадай - 2-60-91, ниитын-политическэ - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическа - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон һургуулинуудай [...] (даагшань), 2-57-63, олониитын хүдэлмэриин ба мэдээсэлэй - 2-54-93, (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын - 2-67-81; корректорнуудэй - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-[...] корреспондентнүүд: Агинскда - 3-42-19; Закаменскда - 30-61.

" Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-67-95, 2-67-05.